Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Årsberetning 2020

Pensjonistforbundet
Torggata 15
0181 Oslo

Postadresse
Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Telefon: 22 34 87 70
E-post: pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Følg oss også på Facebook:
www.facebook.com/pensjonistforbundet

Forsidebilde: En aksjonsgruppe møtte fire stortingsrepresentanter utenfor Stortinget tidlig om morgenen 11. desember 2020. Gruppa overleverte en skriftlig forespørsel (petisjon), og ba Stortinget oppheve samordningsfella. Dette ble nedstemt av Stortingsflertallet samme dag. (Foto: Johnny Syversen)

Innhold

1 Innledning 4

Annerledesåret 2020 6

2 Organisasjonen 8

Pensjonistforbundets ledelse 10
SAKO 12
Nordisk og europeisk samarbeid 12
Utvalg 13
Aktiviteter 13
Kommunikasjon 22

3 Pensjon 30

Trygdeoppgjøret 2020 32
Statsbudsjettet 2020 34
Andre aktiviteter 35
2020 i tall 39

4 Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet 40

Eldres deltakelse i samfunnet 42
Eldreråd 43
Bostøttealliansen 44
Gode boliger for eldre i distriktene 45
Råd for et aldersvennlig Norge 46
Pårørendealliansen 46
Høringer 47

5 Helse og omsorg 48

Det sentrale helse- og sosialutvalget 50
En trygg alderdom 53
Høringer 54

6 Aktive eldre 56

Morgendagens aktivitetssenter 58
Digital opplæring 59

7 Pensjonistforbundet i tall 62

Antall lokalforeninger 64
Kollektive medlemmer 64
Medlemstall 64
Medlemsfordeler 65

8 Regnskap 68

9 Vedlegg 82

Alle høringssvar finnes på www.pensjonistforbundet.no.

1
Innledning

Annerledesåret 2020

Annerledesåret 2020 viste med all sin elendighet hva som bor i en solid, sterk og omstillingsdyktig organisasjon som vår. Vi har aldri vært mer i media, vi har aldri produsert så mange høringssvar til myndighetene og vi har aldri vært mer interessante for politikere i regjering og Storting.

Vi har vist at vårt tillitsapparat har omstillingsevne og -vilje. Det aller meste foregår nå på digitale flater. Vi har bevist at generasjonen som vokste opp med telegram også behersker nye kommunikasjonsmåter.

Ting har vært annerledes for oss alle. Lokalforeninger har måttet stenge ned det meste av den sosiale aktiviteten for og med medlemmene. Dette er svært utfordrende. Ikke minst rent følelsesmessig, all den tid mange av dem som kommer på møtene ofte bare har denne aktiviteten som sin sosiale arena. Å vite at mange av dem som er «avhengige av deg» ikke kommer seg ut og heller ikke kan ta imot besøk er tungt.

Men all honnør til lokalforeninger som har vist evne til å gjøre noe annet. Hvor mange SMS som er sendt ut til våre medlemmer for å muntre opp gjennom dette året vet jeg ikke, men det er ikke få. Hvor mange telefonsamtaler som er tatt vet jeg heller ikke, men oppfordringen fra statsminister Solberg om å ringe til når du ikke kunne ringe på er ettertrykkelig fulgt opp.

Det vi virkelig skal ta med oss inn i 2021 er hva isolasjon gjør med oss. Hvilken lengsel vi mennesker har til sosialt samvær. Vi er flokkdyr og vi trives sammen. Det vi før 2020 tok litt for gitt (og som vi kanskje snakket litt ned), er en så etterlengtet aktivitet at alle våre lokalforeninger skal ruste seg for trengsel ved dørene når myndighetene slipper opp på restriksjonene.

Vi har i dette året gjort veldig mye rett. Vi stengte faktisk ned aktiviteten en uke før statsminister Solberg stengte ned nasjonen i mars måned. Vi har hele denne tiden hatt eldres helse i fokus. Uansett hva vi har diskutert så er det eldres helsesituasjon som har opptatt oss. Vi har hatt et eget Covid-19-råd i aktivitet, som sporty har stilt opp på møter til alle døgnets tider. Jeg retter en spesiell takk til dem.

Vi har hatt svært hyppige møter med fylkesledere og fylkessekretærer for å oppdatere hverandre på informasjon fra myndighetene, diskutere lokale restriksjoner samt se litt inn i krystallkula sammen. Sentralstyremedlemmer har delt fylkene mellom seg og hatt dialog mellom sentralstyremøtene. Sentralstyret har hatt møter stort sett hver 14. dag, hvor løpende saker er håndtert. Landsstyret har hatt flere møter enn normalt. Alt har foregått digitalt. Hyppige møtepunkter har vært viktig for å holde motet og «trøkket» oppe, både for ansatte og tillitsvalgte. Jeg bøyer meg i støvet for en organisasjon som var på den digitale plattformen Teams lenge før de folkevalgte på Stortinget.

Webinar er et nytt ord i norsk vokabular. Fysiske seminarer er blitt til digitale webinarer. Vi har hatt mange av dem og har godt med besøk på de fleste. Vi har løftet organisasjonskurs over på digitale flater og vi har praktisert dataopplæring for nybegynnere via nettet – joda, det går an!

Ansatte har i praksis vært på hjemmekontor fra mars måned. Det er krevende, lite sosialt og til tider veldig ensomt. Det å ikke ha muligheten til å slå av en prat med en kollega, suge til seg atmosfæren på arbeidsplassen eller få nyttige ideer til akkurat det du holder på med der og da, er utfordrende. Men vi har klart det, og jeg er usedvanlig stolt av gjengen med ansatte som hjemmefra gyver løs på oppgaver til det beste for organisasjonen og landets eldre. Vi har nok sett hverandre relativt ofte, men da via PC-skjermen. Det har vært uendelig mengder med møter via Teams og arbeidsdagene har nok hatt litt lett for å bli lengre enn hva sunt er. Det er en læreprosess å jobbe på hjemmekontor.

Våre konsulenter har på en fin måte gitt både små og store innspill til oss underveis gjennom året. Verd å merke seg er Steinar Barstads rapport om den kommunale helse- og omsorgstjenesten i koronasituasjonen, Torstein Øverlands arbeid med fripolisene og Bjarne Jensens utrettelige arbeid mot samordningsfella i offentlig sektor.

Samspillet mellom politisk og administrativ ledelse av forbundet har fungert meget godt i dette krevende året og jeg takker for den enorme innsatsen fra spesielt forbundsleder Jan Davidsen.

Medlemstallet har sunket gjennom året. Det er ikke en ønsket situasjon, men ganske naturlig. Vi er en organisasjon med mye naturlig avgang, som hvert år kompenseres med inntak av nye pensjonister. Grunnet nedstengningen har det vært vanskelig å drive aktiv verving. Derav medlemsnedgangen i 2020.

«Koronaball», laget av Jon Balke og Tone Myskja på Madstun i Søndre Land. Bildet ble brukt som illustrasjon i rapporten "Den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter koronaen", som Barstad laget på oppdrag fra Pensjonistforbundet. (Foto: Steinar Barstad)

Greit å ha med seg:

- Året har vært preget av ekstrabevilgninger fra Stortinget øremerket aktiviteter overfor sårbare eldre i koronasituasjonen. Da er det greit å ha med seg at de 400 millionene kom som følge av et krav fra oss og som FrP tok med seg inn i diskusjonen om kompensasjonspakker.
- Utpå høsten kom det frem at FrP og SV hadde gått sammen om et anstendighetsløft for pensjonister, etter at trygdeoppgjøret for femte gang endte negativt for landets pensjonister. Da er det greit å ha med seg at initiativet kom fra oss og at vi var med i hele prosessen som førte frem til seks anstendighetspunkter.
- Da regjeringen og FrP ble enige om statsbudsjettet for 2021 hadde det i seg både endring av reguleringsmekanismen i trygdeoppgjøret 2021 og et ekstra økonomisk løft for enslige minstepensjonister. Da er det greit å ha med seg at dette var innspill fra oss som FrP tok med seg inn i forhandlingene.

I en organisasjon som vår er det uunngåelig å ikke miste gode medspillere gjennom året. Tillitsvalgte på lokalplan er gått bort. Mennesker som har gjort en flott jobb for lokalsamfunnet og Pensjonistforbundet og som vil bli savnet.

Landets eldrepolitiske verksted er i regi av oss. Normalt avholdes det landsmøte hvert tredje år, hvor det meisles ut politikk for den nye perioden Denne gangen så vi oss nødt å flytte landsmøtet ett år frem i tid grunnet Covid-19. Men sentralstyret og landsstyret pusser og vedlikeholder handlingsprogrammet og gjør sitt til at resultatene kommer. De aller viktigste støttespillerne til deres arbeid er alle de tusenvis av tillitsvalgte i landets fylkes- og lokalforeninger og våre mer enn 240 000 medlemmer.

Takk for innsatsen!

Harald Olimb Norman
Generalsekretær

2
Organisasjonen

Sentralstyret tok raskt i bruk den digitale løsningen Teams, og møttes hyppigere enn før, for å holde overblikket over situasjonen.

Pensjonistforbundets ledelse

Sentralstyret har hatt 23 møter og behandlet 214 saker i 2020. Siden mars har sentralstyremøtene vært avholdt digitalt. Antall møter og saker er omtrent dobbelt så mange sammenliknet med 2019.

Sentralstyret

Sentralstyret for perioden 2018-2021 består av følgende personer:

Leder	**Jan Davidsen**	Hordaland
Første nestleder	**Nils Edvard Olsen**	Finnmark
Andre nestleder	**Ragnhild M. Hagen**	Oslo
Medlem	**Inger-Marie Stokker**	Postens Pensjonistforbund
Medlem	**Helga Hjetland**	Sogn og Fjordane
Medlem	**Bjørg Hageløkken**	Fagforbundet
Medlem	**Tørres Sande**	Fagforbundet
Medlem	**Else Ormaasen**	Industri Energi
Medlem	**Mellvin Steinsvoll**	Møre og Romsdal
Første vara	**Bjørn Egeli**	Vest-Agder
Andre vara	**Gerd Møller**	Akershus
Tredje vara	**Arne Sigmund Thobru**	Hedmark
Fjerde vara	**Anne Lise Tangen**	Trøndelag

Forhandlingsutvalget

Forhandlingsutvalget består av sentralstyret samt lederne av de respektive SAKO-organisasjonene (medlemmer av Samarbeidskomiteen for pensjonister).

Landsstyret

Dette er forbundets høyeste organ mellom landsmøtene og består av sentralstyret, fylkeslederne, representanter fra kollektivt tilsluttede organisasjoner, leder for helseutvalget og representant fra de ansatte.

Landsstyret har hatt seks møter og behandlet 45 saker. Landsstyrets første møte 26.-27. februar ble avholdt som et fysisk møte på Gardermoen. De øvrige landsstyremøtene er avholdt digitalt.

I tillegg til sentralstyret hadde landsstyret følgende medlemmer i 2020:

- Bjørn Eriksen, Østfold
- Sigmund Kristoffersen, Akershus
- Hans Olav Felix, Oslo
- Jan Tyriberget, Hedmark
- Per Eivind Furseth, Oppland
- Erik A. Nilsedalen / Rune Bugge Persson (fra medio 2020), Buskerud
- Else Bjørg Thorbjørnsen, Vestfold
- Eva Lise Rosenvold, Telemark
- Ivar Netland, Agder
- Jens Høibø, Agder
- Kjell Erfjord, Rogaland
- Vigdis Ravnøy, Hordaland
- Nils Asbjørn Gjerland, Sogn og Fjordane
- Anne Lise Hessen Følsvik, Møre og Romsdal
- Anne Elfrid Nordskag / Kjell Gylland (fra medio 2020), Trøndelag
- Liv Thun, Trøndelag
- Dagfinn Pettersen, Nordland
- Reidun Melkild / Werner Kiil (fra medio 2020), Troms
- Jan Atle Samuelsen, Finnmark

Fra Fagforbundet:
Tom B. Johansen, Randi Munch Aanonsen, Mary Sørensen, Kjell Engebretsen, Annie Irene Vika, Gerd Eva Volden, Kari Sletholt Bergkåsa, Odd Arne Heggås.

Fra Postens Pensjonistforbund:
Kjellaug Kristiansen Jota

Landsstyret kom også raskt i gang med digitale møter, selv om dette var nytt for mange.

Fra YTF:
Arnold Tveit

Fra Statens Vegvesen:
Kjell Sture Bjørvig

Fra Industri Energi:
Jan-Ole Ramstad

Ansattes representant:
Unn Johansen

Landsstyret vedtok på sitt møte den 27. mai 2020 å utsette landsmøtet fra 2021 til 2022. Vedtaket var:

«Landsmøtet flyttes til 2022. Landsmøtet avholdes på Lillestrøm i juni måned. Summen av alle tre alternativene tilsier at det mest riktige ut fra en helserisikovurdering er å flytte Pensjonistforbundets neste landsmøte til 2022. Det vil også være det mest riktige sett fra et organisatorisk ståsted hva gjelder medinnflytelse og medbestemmelse for det enkelte medlem og den enkelte forening inn mot landsmøtet. Videre vil det være formålstjenlig av økonomiske og ressursmessige grunner.»

Kontrollkomité

Wenche Hansgaard (leder), Ove Lysklett og Ragnhild Mjøen Eilertsen

Pensjonistforbundets administrasjon

Administrasjonen besto ved utgangen av 2020 av:

- Harald Olimb Norman, generalsekretær
- Ragnhild Nestaas Dahl, områdeleder fag og politikk (permisjon fra oktober)
- Mette Henriksen, områdeleder medlemsservice
- Rolf Indseth, regnskapssjef
- Bjørg-Karin B. Buttedahl, kommunikasjonssjef
- Anders Rasch, webredaktør
- Trond Nedrebø, redaktør
- Arne Halaas, organisasjonssekretær
- Eyvind Frilseth, seniorrådgiver
- Tone Bye, prosjektleder velferdsteknologi
- Unn Johansen, prosjektleder digitale verktøy
- Sindre Farstad, seniorrådgiver pensjon (fungerte som områdeleder fag og politikk fra oktober 2020)
- Anne Hanshus, seniorrådgiver helse
- Margrethe Gaassand, rådgiver bolig og tilgjengelighet (permisjon fram til april)
- Lars Nestaas, rådgiver pensjon
- Hilde Bergan teamleder medlemsservice
- Nina Persson, kontorkoordinator
- Erika Strøm-Olsen, sekretær medlemsservice

Sykefraværet i 2020 var på 4,7%.

SAKO

SAKO – samarbeidskomiteen for pensjonister – har som formål å styrke og utvikle samarbeidet mellom offentlige pensjonistorganisasjoner og andre landsdekkende pensjonistorganisasjoner. Pensjonistforbundet er sekretariat for SAKO. Viktige oppgaver er blant annet det årlige trygdeoppgjøret, krav til statsbudsjettet og høringssvar.

Medlemmer er: Pensjonistforbundet, Fagforbundet, Postens Pensjonistforbund, Statens Vegvesens pensjonistforbund, Politiets pensjonistforbund, Telepensjonistenes landsforbund, LO-stats kontaktforum, Jernbanepensjonistenes forbund. Ut over SAKO-konferansen har det vært fem møter i SAKO i 2020.

Årets SAKO-konferanse ble arrangert digitalt den 13. oktober 2020. Temaer var:

1. Statsbudsjettet 2021
2. Rapport om den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter koronapandemien, en rapport som forbundet har fått Steinar Barstad til å utarbeide.

Konsulenter

Pensjonistforbundet hadde følgende konsulenter i 2020:

- Carsten O Five og Anne Grethe Skårdal, Økonomitelefonen (se egen omtale).
- Anita Vatland, Pårørendealliansen (se egen omtale).
- Wenche Malmedal, helse- og omsorgssaker, leder det sentrale Helseutvalget (se egen omtale).
- Hans Ekornholmen, foredragsvirksomhet om «Morgendagens aktivitetssenter».
- Geir Mosti, samarbeid med kollektive organisasjoner og verving.
- Arnfinn Ihle, fylkessammenslåing og kommunal økonomi.
- Torstein Øverland, fripoliser.
- Steinar Barstad, helse- og omsorgssaker.
- Jens Høibø, kurs og opplæring.

Nordisk og europeisk samarbeid

Norden

Pensjonistforbundet er med i den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK), som er en organisasjon for pensjonistorganisasjoner i Norden. Sekretariatsfunksjonen til NSK besørges av Pensionärernas Riksorganisation fra Sverige. Følgende organisasjoner er med i NSK:

Danmark
Faglige Seniorer

Finland
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL r.y/
Pensionstagarnas Centralförbund PCF rf

Færøyene
Landsfelag Pensionista

Island
Landssamband

Sverige
Pensionärernas Riksorganisation (PRO) Svenska KommunalPensionärernas Förbund (SKPF)

Norge
Pensjonistforbundet

Møter i den Nordiske Samarbeidskomiteen

Den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK) hadde planlagt å ha sitt årsmøte 7. - 8. mai 2020 på Færøyene, men møtet ble avlyst på grunn av pandemien. NSKs medlemmer ble i stedet enige om å avholde årsmøtet via epost, en form som liknet på de årsmøtene som flere av Pensjonistforbundets fylkesforeninger brukte i løpet av 2020 og som fikk betegnelsen «Sogn og Fjordane-modellen». NSK behandlet regnskap og revisjonsberetning, virksomhetsberetning og årsplan.

Et annerledes årsmøte for Pensjonistforbundet Oslo.

28. oktober 2020 hadde NSK sitt styremøte digitalt. Viktige saker var Landrapporter fra de nordiske medlemsorganisasjonene om Koronapandemien og dens konsekvenser for de eldre i de nordiske landene.

Europa

AGE Platform Europe er den viktige eldreorganisasjonen i Europa. Pensjonistorganisasjoner fra EU og EFTA-land kan søke om medlemskap i AGE. Den valgte lederen (presidenten) i AGE er danske Ebbe Johansen. Pensjonistforbundet søkte på slutten av 2019 om medlemskap i AGE og søknaden ble behandlet på den digitale generalforsamlingen 8. juli 2020. Etter at Pensjonistforbundet presenterte seg, ble forbundet enstemmig innvalgt som fullverdig medlem i AGE. I tillegg til vanlige årsmøtesaker var pandemisituasjonen i Europa det viktigste temaet.

Ut fra medlemstallet betaler Pensjonistforbundet en kontingent som for 2021 er 3 379 euro, om lag 35 000 norske kroner. Forbundet har deltatt på fire digitale møter og konferanser i regi av AGE. Konsekvensene av koronapandemien har vært gjennomgående tema i møtene.

Utvalg

Pensjonistforbundet hadde ved utgangen av 2020 følgende utvalg ut over de utvalgene som er nevnt i vedtektene:

- **Pensjonsutvalget**
  Pensjonistforbundets pensjonsutvalg ledes av Jan Davidsen. Det er et samarbeidsorgan hvor vi diskuterer relevante problemstillinger innen pensjonsfeltet. Pensjonsutvalget er en møteplass for faglighet og samarbeid hvor vi diskuterer ulike problemstillinger, høringsnotater, endringsforslag, strategier med mer. I 2020 hadde utvalget tre møter – 15. januar, 5. mars og et digitalt møte 25. november.

- **Samarbeidsprosjektet mellom Pensjonistforbundet og Fagforbundet** har som formål å få Fagforbundets pensjonistmedlemmer til å melde seg inn i Pensjonistforbundets lokalforeninger. Pensjonistforbundet lokalt og i fylkene har behov for gode organisasjonsfolk, som Fagforbundet kan bidra med. Av Fagforbundets uføre- og pensjonistmedlemmer i Pensjonistforbundet har om lag 13 000 meldt seg inn i en lokalforening. Det var planlagt en større konferanse- og møteserie med Fagforbundets regionale pensjonistutvalg i 2020. Dette måtte i all hovedsak innstilles på grunn av pandemien.

- **Næringspolitisk utvalg** har dessverre ikke oppnådd de resultatene vi hadde ønsket i 2020. Pandemien satte en stopper for diskusjonsmøtene vi var så godt i gang med i 2019, og som vi hadde videre planer for i 2020. Disse diskusjonene skulle blant annet danne grunnlaget for Pensjonistforbundets temahefte for næringspolitikk. Elektroniske møter, som

ble årets nye kommunikasjonsform, var ikke like gunstig til spontane diskusjoner og åpne meningsutvekslinger, som vi anser som viktige for et godt resultat. Vi gjennomførte ett fysisk møte og noen telefonmøter gjennom året. Utvalget består av sentralstyremedlem Else Ormaasen, Hogne Hongset og forbundsleder Jan Davidsen.

Aktiviteter

Organisasjonsutvikling

Pensjonistforbundet skal jobbe målrettet med å gi landets pensjonister og uføre en tydelig stemme i alle ledd i organisasjonen. Organisasjonsutvikling er en kontinuerlig og viktig prosess for å få til det. I tillegg er det viktig å iverksette målrettede tiltak.

Den nye organiseringen med færre fylker og kommuner, og gjennomføringen av reformen «Leve hele Livet» med tilhørende program «Aldersvennlig kommune», har bidratt til at det er et større behov for et tettere samarbeid mellom Pensjonistforbundets lokalforeninger innenfor samme kommune. I 2020 er det jobbet mye med å finne en modell for å etablere samarbeidsutvalg, en arena hvor eldrepolitiske saker kan diskuteres, og hvor lokalforeninger kan koordinere saker inn mot kommunen. Vi ser på muligheter for å etablere et mer forpliktende og tettere samarbeid. Dette er spesielt viktig for å møte kommunene og deres arbeid med «Aldersvennlig kommune».

I arbeidet med oppstart av samarbeidsutvalg – arena for eldrepolitisk samarbeid – har vi etablert piloter i følgene fylkesforbund:

- Pensjonistforbundet Akershus, med lokalforeningene i Lillestrøm kommune.
- Pensjonistforbundet Trøndelag, med lokalforeningene i Orkland kommune.
- Pensjonistforbundet Østfold, med lokalforeningene i Indre Østfold kommune

Grunnet Covid-19 har vi dessverre ikke kommet ordentlig i gang med pilotene. Arbeidet med pilotene vil bli høyt prioritert og være viktig i 2021. Det er sentralstyremedlem Inger Marie Stokker og varamedlem i sentralstyret Bjørn Egeli som er ansvarlige for arbeidet med organisasjonsutvikling i Pensjonistforbundet.

Organisasjonskurs

De fysiske organisasjonskursene måtte innstilles fra mars og kunne ikke tas opp igjen resten av året. Som en erstatning ble det laget digitale versjoner av styre-, valgkomite- og kassererkurs. Dette er kortversjoner på 1-1,5 timer og det var bra med påmeldinger i mai og juni. På høsten ble det også gjennomført noen styrekurs, der styret var samlet fysisk og instruktørene var med digitalt. Dette var vellykket, forutsatt at det tekniske var på plass. Kursaktiviteten sank utover høsten, naturlig nok siden mye av møteaktiviteten i foreningene lå nede.

Samarbeid med Fagforbundet

Å styrke organisasjonen på alle nivå blir stadig viktigere. Det gode samarbeidet som finnes med Fagforbundet sentralt ønskes også i våre fylkes- og lokalforeninger. Det er derfor avgjørende at store, kollektivt tilmeldte organisasjoner motiverer sine medlemmer til aktiv deltakelse også i våre lokalforeninger.

Pensjonistforbundet samarbeider med Fagforbundet om matkvalitet i eldreomsorgen og for at utgifter til sykdommer i munnhulen og kjeven skal bli en del av de ordinære refusjonsordningene.

Lobbyvirksomhet og samarbeid

Forbundsleder og generalsekretær har gjennom hele året drevet utstrakt lobbyvirksomhet gjennom formelle og uformelle samtaler med partier og representanter på Stortinget. Det har vært hyppig kontakt med hovedorganisasjonene, FFO og SAFO, der egne møter om koronasituasjonen har vært avholdt jevnlig over telefon og digitalt. Samtaler med regjeringen har foregått i formelle møter.

Etter høstens trygdeoppgjør sendte Pensjonistforbundet en epost til alle opposisjonspartiene på Stortinget, med spørsmål om hvilket standpunkt de har til våre pensjonskrav. Vi fikk svar fra alle partier. Svarene ble publisert på våre hjemmesider og delt på Facebook og i nyhetsbrevet til medlemmer og tillitsvalgte. Særlig på Facebook skapte dette stort engasjement – med positive tilbakemeldinger til Pensjonistforbundet for den jobben vi gjør med å synliggjøre hvilken eldrepolitikk de ulike partiene står for.

Pensjonistforbundets leder og generalsekretær brukte høsten til møter med alle opposisjonspartiene på Stortinget.

Bildet øverst: Jan Davidsen (i midten) møtte FrP v/Erlend Wiborg og Sylvi Listhaug.

Generalsekretær Harald O. Norman og forbundsleder Jan Davidsen møtte AP v/leder Jonas Gahr Støre (i midten).

Forbundsleder Jan Davidsen møtte SP v/Per Olaf Lundteigen (t.v.) og leder Trygve Slagsvold Vedum.

Jan Davidsen møtte SV v/leder Audun Lysbakken.

Bekymringstelefonen

Retningslinjene for Bekymringstelefonen er å gi veiledning og råd til pensjonister og deres pårørende som har behov for noen å snakke med. Tilbudet gjelder også andre som er bekymret for enkeltpensjonisters eller grupper av pensjonisters helse og velferd.

Helse- og omsorgsdepartementet har for 2020 gitt 400 000 kroner i tilskudd til drift av Bekymringstelefonen. Pensjonistforbundet har i tillegg brukt litt over 300 000 kroner av egne midler for å dekke de resterende kostnadene.

Telefonen har vært betjent av håndplukkede medlemmer i Pensjonistforbundet, mens det administrative ansvaret er ivaretatt av Pensjonistforbundets regnskapssjef. De som betjener telefonen har opparbeidet seg god kunnskap og erfaring, som gjør at de er godt egnet til dette viktige arbeidet.

Bekymringstelefonen var i begynnelsen av året betjent i tidsrommet 9:00–14:00 alle hverdager. På grunn av pandemien så vi behovet for en utvidet tjeneste. Allerede fra 13. mars og ut april, inkludert påsken, ble åpningstiden satt til 8:00–20:00 og utvidet til også å gjelde helgedagene. Vår statistikk viser at pågangen i påsken var såpass stor at dette var et kjærkomment tilbud for dem som hadde behov for noen å snakke med. Fra mai og utover sommeren og høsten ble åpningstiden justert til 9:00–17:00 og stengt i helgene.

I forbindelse med jule- og nyttårshelgen var telefonen åpen både hverdager og helgedager kl. 9:00–17:00 (i perioden 19.12.2020 til 3.1.2021).

Temaene som blir tatt opp er svært forskjellige, men naturlig nok er det ensomhet og redsel for smitte som har vært gjengangere. Vårt inntrykk er derfor at Bekymringstelefonen har vært ekstra nyttig i dette vanskelige året, og vi er glade for at vi har vært i stand til å tilpasse åpningstidene etter høytidene, da behovet har vært størst. En stor takk for en meget flott innsats til de som har betjent telefonen.

Tjenesten markedsføres blant annet i medlemsbladet Pensjonisten og på våre nettsider. I år har vi også utvidet markedsføringen med annonser i landsdekkende aviser og lokalaviser. Pensjonistforbundet vil videreføre tilbudet i 2021.

Bekymringstelefonen var et viktig tilbud for mange som trengte noen å snakke med.
Den ble markedsført ekstra, blant annet gjennom avisannonser.

Økonomitelefonen

Økonomitelefonen er en førstelinjetjeneste som skal bidra til at pensjonister i Norge skal ha så ryddig og god økonomi som mulig. I tillegg er det en direkte hjelp til pensjonister som har særlig svak økonomi og som trenger økonomisk veiledning. Mange innenfor den siste gruppen har få eller ingen å snakke med om slike spørsmål. Å ringe Økonomitelefonen er gratis, og vi garanterer full anonymitet for innringer. Innringerne virker svært fornøyde både med tilbudet og svarene de får. Det er ikke mottatt noen klager, hverken muntlig eller skriftlig.

Telefonen har åpningstid fra kl. 10.00 til 14.00 alle virkedager, unntatt i juli måned.

Økonomitelefonen dekker utvilsomt et stort behov, noe som særlig har vist seg under Korona-pandemien. I 2020 kom det totalt 334 telefoner, fra 181 kvinner og 153 menn. Noen ringer flere ganger, slik at vi kan følge opp en prosess. Her er noen hovedgrupper av temaer som er tatt opp: Pensjon, arv, alvorlige økonomiske problemer, lån på bolig, skatt, betaling på sykehjem, investering, aksjer og bostøtte.

Pensjonistforbundet har engasjert fire uavhengige rådgivere til å betjene telefonen. Rådgiverne skal ikke drive salg av finansprodukter, men kun forsøke å hjelpe dem som ringer inn til å få ryddet opp i sin privatøkonomi, fortelle om hvilke rettigheter de har og hvor de eventuelt kan søke ytterligere hjelp. Innringer må selv ta ansvar for om rådene følges. Hverken Pensjonistforbundet eller rådgiverne er økonomisk eller på annen måte ansvarlige for rådene som gis, noe innringere gjøres oppmerksom på.

De fire som betjener økonomitelefonen på engasjementsbasis er:

- Carsten O. Five, konsulent for Pensjonistforbundet og tidligere stifter og ansvarlig redaktør for bladet Dine Penger.
- Rune Pedersen, økonom med erfaring innen alle områder av privatøkonomiske emner.
- Kent Øksnes, økonom, driver nettstedet Pengenytt i Trondheim og har vært ansatt som journalist i Dine Penger.
- Anne Grethe Skårdal, utpekt av Pensjonistforbundet, med lang erfaring innen offentlig sektor og fagforeningsarbeid.

Økonomitelefonen startet opp i 2017, med støtte fra NAV på 350 000 kroner det første året. Selskapet Lindorff ga tilsvarende økonomisk støtte for 2018 og 2019. Samarbeidet med Lindorff har vært meget godt, men Lindorff ønsket å avslutte sitt bidrag og Pensjonistforbundet er nå i dialog med andre mulige samarbeidspartnere for Økonomitelefonen.

Gårsdagens helter

Pensjonistforbundet har et samarbeid med Norges fotballforbund (NFF) som har betegnelsen «Gårsdagens helter». Opplegget går ut på å hedre tidligere fotballspillere og fremfor alt skape engasjement blant pensjonister lokalt. På grunn av pandemien ble vi forhindret fra å gjennomføre vårt planlagte opplegg i 2020. Det er imidlertid enighet mellom NFF og Pensjonistforbundet om at samarbeidet skal fortsette og vi håper situasjonen blir slik at aktivitetene lar seg gjennomføre høsten 2021. Som tidligere planlagt vil vårt fokus være på damelandslaget, men det hindrer ikke at vi også skal prøve å få til noe morsomt sammen med herrelandslaget. Vi har allerede fått et tilskudd på kr 300 000 fra Stiftelsen DAM som vil være med på å finansiere prosjektet.

Stiftelsen Dam

Pensjonistforbundet ble godkjent søkerorganisasjon hos Stiftelsen Dam i september. Frem til årsskiftet ble det godkjent totalt 42 søknader sendt inn av lokalforeninger og forbundet sentralt til «Frivillighetens program for besøk og aktivitet for sårbare eldre». Programmet er en del av tiltakspakken Stortinget bevilget i 2020, og skal støtte tiltak med mål om å fremme levekår, fysisk og psykisk helse og sosial deltakelse hos sårbare eldre som har fått redusert sine tjenester grunnet koronapandemien. Totalt fikk Pensjonistforbundet innvilget 6 826 000 kroner i støtte til ulike tiltak. Arbeidet fortsetter inn i 2021, og allerede i januar har fire nye prosjekter fått støtte.

Oversikt prosjekter som fikk støtte i 2020:

Prosjekteier (Forening e.l.)	Fylke/ sentralt	Søknadstittel	Søknads-sum
Bindalseidet pensjonistforening	Trøndelag	Leve hele livet – Parkveien som møteplass for eldre.	89 500
Hjelp til eldre Høyanger	Sogn og Fjordane	Hjelp til eldre Høyanger	60 000
Sentralt	Sentralt	Vi var der i 1981	300 000
Sentralt	Sentralt	Engasjere eldre over hele landet i å lage en ny sangbok for pensjonister	300 000
Agder	Agder	Aktive eldre gjennom Sterk og stødig i Agder	225 000
Sentralt	Sentralt	Sittesteiner	300 000
Eidsfjord pf	Nordland	Eidsfjord Pensjonistforening	86 500
Lillestrøm by pensjonistforening	Akershus	Til hjelp for pensjonister	250 000
Kristiansund Pensjonistforening	Møre og Romsdal	Spreke seniorer i borettslag/sameier i Kristiansund kommune	300 000
Agder	Agder	Møteplasser med trening fysisk og sosialt for eldre i Agder	200 000
Stranda pl	Møre og Romsdal	Stranda Pensjonistlag	110 000
Søndre Nittedal Pensjonistforening	Akershus	Trim Hagan	80 800
Møre og Romsdal	Møre og Romsdal	Sterk med treningsgrupper for eldre i Møre og Romsdal	225 000
Møre og Romsdal	Møre og Romsdal	Etablere nye møteplasser for eldre med treningsgrupper i Møre og Romsdal	250 000
Pensjonistforbundet Sandefjord	Vestfold	Opplæring Sandefjord	45 000
Østfold	Østfold	Sterk etter 65 – møteplasser med treningsgrupper i Indre Østfold	300 000
Trøndelag	Trøndelag	Festlig samling for eldre ensomme	289 000
Nærbø pensjonistlag	Rogaland	Forebygge ensomhet blant eldre	100 000
Flå Pensjonistforening	Buskerud	Aktivitetsprogram for Flå Pensjonistforening 2020-2021	40 000
Vestfold	Vestfold	Senioraktivitet	300 000
Risør Pensjonistforening	Agder	Sammen	278 000
Sørsida Pensjonistlag	Sogn og Fjordane	Trivselstiltak for eldre på Høyanger Sørside	40 000
Ottersøy og Omegn Pensjonistlag	Trøndelag	40- årsjubileum	90 000
Postens Pensjonistforbund Gudbrandsdal	Hedmark og Oppland	Gi en dag med en god opplevelse i hverdagen	180 000
Vi over 60 Vestby	Akershus	Digital opplæring av eldre i Vestby	84 000
Buskerud	Buskerud	Aktivitetsuke for å bekjempe ensomhet blant eldre	270 000
Randaberg pl	Rogaland	Randaberg Pensjonistlag	120 000
Gloppen Pensjonistlag	Sogn og Fjordane	Aktivitet for sårbare eldre i Gloppen kommune	120 000
Pensjonistforbundet Odda Tyssedal	Hordaland	Bocciabanen ved Bokkotunet i Odda	55 000
Samnanger Pensjonistlag	Hordaland	Kvilebenker	60 000
Vadheim pensjonistlag	Sogn og Fjordane	Fysisk aktivitet i Høyanger	41 880
Sentralt	Sentralt	Velferdsteknologi mot isolasjon og inaktivitet i Oslo og Risør	300 000
Vadheim pensjonistlag	Sogn og Fjordane	Aktiviteter i Vadheim	36 125
Enebakk Pensjonistforening	Akershus	Tur for medlemmer i Enebakk Pensjonistforening, vår, sommer 2021	300 000
Pensjonistforbundet Hedmark og Pensjonistforbundet Oppland	Innlandet	Aktivitetsuke for isolerte eldre, Oppland og Hedmark	270 000
Skogn Pensjonistlag	Trøndelag	Aktiviteter for eldre	50 000
Søgne Pensjonistforening	Agder	Møte for eldre	50 000
Sentralt	Sentralt	Velferdsteknologi mot ensomhet	300 000
Pensjonistforbundet Sogn og Fjordane	Sogn og Fjordane	Motivasjonssamlingar 2020	110 000
Postens Pensjonistforbund Hedmark	Hedmark	Postpensjonister i Hedmark	60 000
Hovin pensjonistforening/ Lundamo-Ler pensjonistforening	Trøndelag	Sansehage Horg	60 000
Jølster Pensjonistlag	Sogn og Fjordane	Aktivisering av eldre	100 000
		Sum utbetalt	**6 825 805**

Haugerud Seniorsenter i Oslo deltok i digital lagkonkurranse i sjakk, og møtte Nesttun Eldresenter i Bergen. (Foto: Norges Sjakkforbund)

Sjakk & Samfunn

Sjakk & Samfunn er et tilbud i regi av Norges Sjakkforbund, med visjon om at alle i samfunnet skal få muligheten til å få en bedre hverdag gjennom sjakkspilling. Høsten 2020 var hovedsatsingsområdet eldresektoren, og de valgte Pensjonistforbundet som samarbeidspartner. Samarbeidet ble startet med en lagkonkurranse i sjakk på nett mellom Nesttun Eldresenter i Bergen og Haugerud Seniorsenter fra Oslo, med juniorverdensmester i sjakk Aryan Tari og talentet Ariza Hina Mansoor som lagledere for hvert sitt lag.

Alle seniorsentre, lokalforeninger og andre treffsteder for pensjonister kunne melde seg på prosjektet. De som gjorde det, ble tilbudt gratis sjakkbrett og brikkesett, tilgang til digital ressursbank, månedlig nyhetsbrev med nyheter, inspirasjon og tips, samt et demonstrasjonsbrett. Norges Sjakkforbund kunne melde tilbake om stor interesse for prosjektet, som vil bli videreført i 2021, med planlagt NM for seniorsentre, lokalforeninger o.l., som vil foregå online via spillplattformen SpillSjakk.

Aktiviteter for å motvirke ensomhet

Helsedirektoratet fikk en ekstrabevilgning i revidert nasjonalbudsjett, som skal benyttes til tiltak for sårbare eldre. Mange eldre har blitt hardt rammet under koronapandemien og det har vært en ensom tid med sterke begrensinger på sosialt fellesskap og aktiviteter. Formålet er å motvirke ensomhet og passivitet og å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser. Målgruppen er seniorer og eldre som bor i eget hjem eller omsorgsbolig. Hvert enkelt fylkesmannsembete (statsforvalter) forvalter tilskuddsordningen på vegne av Helsedirektoratet.

Pensjonistforbundet søkte på tilskudd til tre ulike tiltak:

1. Kulturelle og sosiale tiltak for økt aktivitet og mindre ensomhet
2. En lokal kommunikasjonsplattform for eldre
3. En lokal kompetansebank – et lokalt register over eldre som kan gjøre en innsats

Fra alle fylkesmannsembetene (statsforvaltere) fikk vi tildelt midler under tiltak. 1. I tillegg fikk Trøndelag tilskudd under tiltak. 2.

Embete	Tildeling kr
Rogaland	2 800 000
Agder	2 270 800
Møre og Romsdal	2 500 000
Nordland	400 000
Oslo og Viken	6 000 000
Troms og Finnmark	1 950 000
Vestfold og Telemark	1 000 000
Trønderlag	1 800 000
Tiltak 2	1 121 125
Innlandet	3 600 000
Vestland	3 000 000

Grunnet koronarestriksjoner ble det begrensninger på aktiviteter som innebar fysiske treff i 2020. Flere lokalforeninger klarte likevel i løpet av desember å få gjennomført strakstiltak for å spre glede og vise omtanke overfor ensomme eldre i julehøytiden. I flere kommuner etablerte våre lokalforeninger samarbeid med bl.a. hjemmehjelptjenesten, Frelsesarmeen, frivilligsentralen, kulturinstitusjoner, lokale kjøpmenn, restauranter/kaféer og blomsterbutikker. Et par steder, der det var forsvarlig, ble det arrangert bespisning med kulturelt innslag innendørs. Mange steder var det utendørs konserter med korps, kor og andre lokale musikalske krefter.

Medlemmer i flere av våre lokalforeninger besøkte ensomme eldre som bor i eget hjem eller omsorgsbolig og gav dem en liten oppmerksomhet i form av en blomsterhilsen, julekaker, sjokolade e.l. Flere steder ble dette fulgt opp av en telefonsamtale i etterkant. For å nå ut til flest mulig ble det i flere kommuner samarbeidet med hjemmehjelptjeneste, frivilligsentral og Frelsesarmeen, slik at de tok med seg en hilsen når de var rundt på besøk. Det ble også gjennomført ringedugnader til eldre som kunne ha behov for noen å snakke med, samt sendt ut sms-er.

Seniormessen - det gode liv

«Seniormessen - det gode liv» fikk både navn, logo, hjemmeside og lokasjon i 2020. Det ble bestemt at messen skulle avholdes den 28. og 29. september på hotell Moxy på Hellerudsletta, med gratis busstransport til og fra. Av innhold fikk vi på plass blant annet pensjonsrådgivning, mulighet til å skrive fremtidsfullmakt med hjelp av advokat, dansegalla med Ole Ivars, konsert med Åge Aleksandersen, «Oldboys» fotballkamp mellom cupfinalevinnerne fra 1980, fotballquiz med Arne Scheie og Egil «Drillo» Olsen, datakurs, politikerdebatt, foredrag med Ole Einar Bjørndalen og flere utstillere. Dessverre måtte arrangementet avlyses på grunn av koronapandemien.

Verving

Vi har gjort ulike vervefremstøt gjennom året. Vi hadde en postkasse-kampanje (DM) rettet mot dem som fylte 67 år og en kampanje med spesialtilbud om høsten. Vi har benyttet annonser i Schibstedavisene, Dagbladet og Dagsavisen og vi har vervet via Facebook. Fysiske verveaktiviteter lokalt har vært begrenset på grunn av korona-situasjonen.

Resultater:

- DM til de som fylte 67 år: 317 medlemmer
- Vervekampanjen om høsten: 260 medlemmer
- 1259 direktemedlemmer (trolig kommet inn pga annonser på Facebook eller i avis)
- 347 medlemmer i lokallag
- 132 kollektive medlemmer

Alle som fylte 67 år dette året fikk en spesialutgave av Pensjonisten i posten, med tilbud om å melde seg inn.

Hyppige digitale møter med fylkeslederne. Her ser vi øverst f.v. fylkesleder i Trøndelag, Liv Thun og forbundsleder Jan Davidsen, nederst t.v. fylkesleder i Telemark Eva Lise Rosenvold og fylkesleder i Møre og Romsdal, Mellvin Steinsvoll.

Kommunikasjon

Internkommunikasjon

Arbeidet som ble startet opp i 2019 med å ta i bruk Teams som digital plattform for intern kommunikasjon viste seg virkelig å komme til nytte dette året. Da koronapandemien med tilhørende restriksjoner satte en stopper for fysiske møter, og alle ansatte måtte jobbe på hjemmekontor, kunne vi raskt ta i bruk den digitale møtefunksjonen i Teams.

Dette viste seg å bli limet i organisasjonen gjennom hele året, med faste møter for ansatte, fylkessekretærer, fylkesledere, sentralstyret og landsstyret. Det er gjort en formidabel innsats for å lære opp og gi brukerstøtte til de som har trengt det, og tillitsvalgte og ansatte har gjennomgått en læringsprosess som vil komme til nytte også når vi igjen kan møtes fysisk.

Media

Pensjonistforbundet fikk en god økning i antall oppslag sammenlignet med 2019 og også en fin økning i gjennomslag i media, viser statistikken fra mediebyrået Mynewsdesk.

- Pensjonistforbundet ble omtalt i 1879 medieoppslag i 2020, mot 1245 i 2019. Til sammenlikning kan det nevnes at FFO hadde 697 medieoppslag i fjor mens Senior Norge hadde 148 medieoppslag.
- Pensjonistforbundet fikk mest omtale 3. kvartal, mens synligheten var høyest i 2. kvartal
- Lokale medier omtaler Pensjonistforbundet oftest, og de står for 76 prosent av medie-omtalen i perioden.
- Talspersoner er sitert eller omtalt i 25 prosent av medieomtalen
- September var måneden med mest medie-omtale, noe som primært skyldes trygde-oppgjøret, som dette året ble utsatt til høsten. Som følge av korona-restriksjonene møttes vi ikke fysisk til drøftinger, og arrangerte vår egen pressekonferanse på Youngstorget umiddelbart etter at statsråden la fram resultatet. Denne fikk bred dekning i nyhets-sendingene på NRK, TV2 og P4. NTB laget sak som ble sendt til medier landet over og de streamet også hele pressekonferansen direkte for VGTV. Vi ble invitert inn i Dagsnytt 18 og Debatten på NRK. I tillegg fikk vi inn kronikk i Dagsavisen, VG og NRK Ytring.

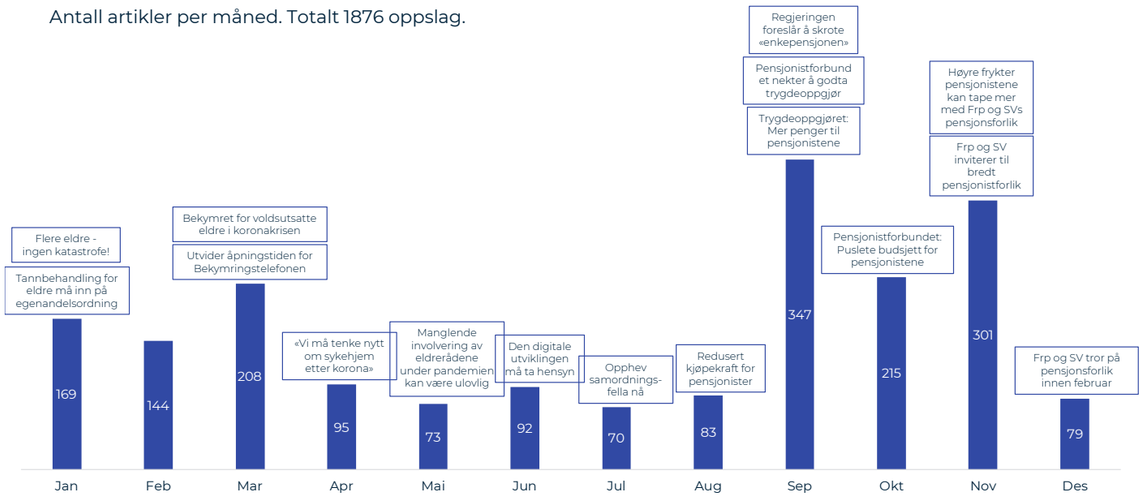

Forbundsleder Jan Davidsen møtte media på vår egen pressekonferanse på Youngstorget da årets trygdeoppgjør var klart. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Medieutvikling

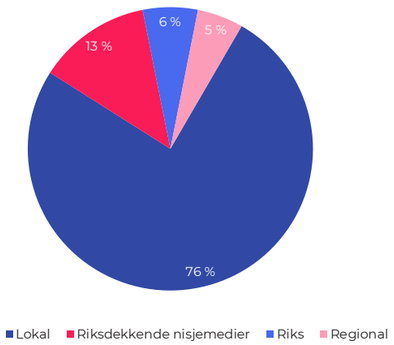
Antall artikler per måned. Totalt 1876 oppslag.

Pensjonistforbundet får stor oppmerksomhet i media rundt trygdeoppgjøret, som dette året var flyttet til september.

Hvor kommer omtalen fra?

Geografisk dekning og medietype. Totalt 1876 oppslag.

Pensjonistforbundet er en aktiv, levende og landsdekkende organisasjon, noe som gjenspeiles av aktiviteten i lokale medier.

Trygdeoppgjøret er over – hvor mye tapte du i år?

Etter årets trygdeoppgjør vil alle landets pensjonister, for femte gang på seks år, ligge an til å tape kjøpekraft. Likevel griper ikke regjeringen inn. At eldre ikke får ta del i velstandsutviklingen på samme nivå som samfunnet for øvrig er noe vi i Pensjonistforbundet ikke aksepterer. Derfor signerte vi ikke protokollen for trygdeoppgjøret.

Vi tar kampen for deg!

Pensjonistforbundet er Norges største seniororganisasjon med 250.000 medlemmer. Vi tar kampen for pensjonistenes rettigheter i viktige saker som blant annet trygdeoppgjøret, forhandlingsrett på alderspensjon, økt minstepensjon for enslige og kvalitet og verdighet i eldreomsorgen. Som medlem får du også ta del i et unikt sosialt fellesskap og tilgang til en rekke gode medlemsfordeler.

Pensjonistforbundet markerte sin misnøye med årets trygdeoppgjør gjennom store avisannonser i Schibstedavisene, bla. Aftenposten og VG.

Synlighet gjennom annonser

Pensjonistforbundet inngikk i 2020 en annonseavtale med Schibsted for å utforske nye måter å bli synlig på, og har gjennom året, fra april til oktober, hatt dobbeltsider(oppslag) og helsider i A-Magasinet, Aftenposten, VG, Stavanger Aftenblad, Bergens Tidende og Fædrelandsvennen. Vi har også annonsert for Bekymringstelefonen i de samme avisene.

Vi har registrert over 1000 nye medlemmer direkte i etterkant av annonsene.

I tillegg til å være i papiravisene, har vi også vært til stede med annonser og innholdsmarkedsføring i nettavisene. Responsen på disse har vært svært god, i form av klikk på våre sider og saker. Det er vanskelig å måle om annonsene har ført til økt kjennskap til Pensjonistforbundet, men det er grunn til å anta det. Vi jobber videre med å få økt kjennskap til å gå over i medlemskap.

Vi har i tillegg annonsert i over 100 lokalaviser landet rundt gjennom LLA (Landslaget for lokalaviser), Dagbladet, Dagsavisen og de største avisene i Nord-Norge.

Sosiale medier

Pensjonistforbundet er til stede på Facebook, Twitter og Instagram. Facebook er uten tvil vår største sosiale medier-kanal, med over 27 000 følgere og like mange som liker siden vår. I snitt nådde hvert innlegg her ut til ca. 5000 personer på årsbasis. Noen innlegg spres videre til over 100 000 personer mens andre ikke fenger like mye.

Via annonsering på Facebook har vi nådd ut til 428 677 personer og nær 82 000 av disse har klikket videre på en lenke. Annonsering har vi stort sett brukt til å markedsføre webinarer og podcasten PLUSSpodden.

PLUSSpodden er Pensjonistforbundets egen podcast, med temaer som er spesielt tilpasset pensjonister og deres livssituasjon.

PLUSSpodden

PLUSSpodden er Pensjonistforbundets egen podcast, med temaer som er spesielt tilpasset pensjonister og deres livssituasjon. Den ble lansert i april og første episode var et møte med den legendariske langrennsstjernen Oddvar Brå. Gjennom året har det blitt laget i alt 14 podcaster, om alt fra forelskelse i voksen alder, trygdeoppgjør og pensjon, til politikerspråk og hva som er viktig å tenke på i valg av bolig når man er pensjonist.

Podcasten blir lagt ut på Spotify, iTunes og SoundCloud, og markedsført på egne nettsider, Facebook og i våre nyhetsbrev til medlemmene. Der vi kan hente ut lyttertall ser vi at programmene har hatt 22 555 avspillinger på SoundCloud fram til dags dato. Historien om Snorre og Vigdis og deres forhold til seksualitet gjennom livet, har foreløpig en klar rekord med 6907 avspillinger.

Vi har naturlig nok flest lyttere i Norge, men ser at det også er lyttere i Sverige, USA, Ukraina, Spania, Thailand, Danmark, USA, Finland, Sveits, Frankrike, Svalbard og Jan Mayen, Nederland, Georgia, Kypros, Tyskland, India, Indonesia, Portugal, Sør-Korea, Hellas, Sør-Afrika, Romania og Italia. I Norge er det flest lyttere i Oslo med 4709. Deretter følger Skien, Drammen og Trondheim. Pensjonistforbundet har engasjert firmaet Konkret Kommunikasjon ved Thor Øistein Eriksen og Monica Øren til å lage podcasten for oss. Samarbeidet videreføres i 2021. Målet er at programmene skal nå nye lyttere og få stadig høyere lyttertall.

Webinarer

Pensjonistforbundet arrangerte eller var medarrangør for i alt 25 webinarer – digitale seminarer - i 2020. Noen var åpne for alle, mens andre var interne, rettet mot tillitsvalgte og medlemmer. Temaer var alt fra trygdeoppgjør, statsbudsjett og arbeidet i eldreråd til verving og kommunikasjon. 15 av disse handlet om tematikken velferdsteknologi, blant annet i samarbeid med Norwegian Smart Care Cluster (NSCC).

Informasjon og lenker til webinarene finnes på Pensjonistforbundets hjemmeside. I og med at dette var et nytt tiltak i 2020 vil vi jobbe videre med å få opp deltakelsen, særlig fra våre egne tillitsvalgte. Vi ser på dette som en fin mulighet til å nå ut med informasjon om viktige temaer og vil fortsetter å arrangere webinarer i 2021.

Nettsideprosjektet

I februar 2020 ferdigstilte Pensjonistforbundet i samarbeid med HyperRedink et forprosjekt til nye nettsider, der behov, muligheter og kostnader var kartlagt. 30. april inngikk forbundet kontrakt med HyperRedink om å gjennomføre hovedprosjekt, et arbeid som startet umiddelbart. Parallelt inngikk forbundet avtale med Winorg om å utvikle MinSide i relasjon til nettsidene. Dette innebærer at alt innhold fra medlemsdatabasen håndteres på nett av Winorg og alt annet av HyperRedink.

Høsten 2020 ble det gjennomført grundig test av skreddersydd publiseringsløsning, der tre dataansvarlige fra lokalforeninger, to fylkessekretærer, et sentralstyremedlem og en sentralt ansatt deltok i utprøving. Tilbakemeldingen fra testerne var at det nye systemet vil bli mye bedre enn det gamle.

Problemer for Winorg med å få til sømløs innlogging slik at brukere kan bevege seg mellom de ulike løsningene uten å måtte logge inn på nytt, gjorde at prosjektet ikke ble ferdig før jul 2020, men fortsetter inn i nyåret 2021.

Ekstra nyhetsmagasin

Som en liten oppmuntring og hilsen til medlemmene våre laget vi et ekstra nyhetsmagasin, som vi sendte ut til alle i juni måned. Magasinet inneholdt blant annet et eksklusivt intervju med assisterende helsedirektør Espen Rostrup Nakstad om koronasituasjonen, informasjon om saker vi jobber med, litt hjernetrim i form av sudoku, quiz om Pensjonistforbundet og et stort, spesiallaget kryssord. Det siste ble svært populært, og alle som sendte inn løsningsordet fikk en liten premie i posten.

Medlemsbladet Pensjonisten

Fremgangen fortsetter for Pensjonisten, landets fjerde største publikasjon i Fagpressen målt i opplagstall. Pensjonisten har nå et godkjent opplag på 222 267, nok en gang tidenes høyeste. Økningen siden 2019 er minimale 624, en vekst på 0,28 prosent. I 2012 var opplaget 167 051. I 2020 kom magasinet for første gang ut med ni utgaver, og vi er også for første gang i løssalg.

Arbeidet med de nye nettsidene våre fortsetter i 2021.

Et ekstra nyhetsmagasin ble produsert og sendt ut til alle medlemmene i juni.

Spalten "Finn en venn" er fortsatt like populær, konstaterer redaktør i medlemsbladet Pensjonisten Trond Nedrebø. (Foto: Johnny Syversen)

Det skjedde med utgave 9, hvor det ble trykket et ekstraopplag på 6000, som formidles via Bladcentralen til vel 1800 utsalgssteder over hele landet.

Redaksjonen består fortsatt av redaktøren, som har knyttet til seg frilansere som bidrar med foto og tekster til magasinet. Det arbeides målrettet for å skape et framoverlent medlemsmagasin, som ved siden av aktuelt politisk stoff skal bringe interessante reportasjer og inspirerende organisasjonssaker ut til medlemmer og lesere. Det gjøres fortløpende vurderinger av tiltak for å nå nye lesere og styrke relasjonen til nåværende lesere.

Pensjonistforbundet har avtale med Salgsfabrikken om salg av annonser. 2020 var svært krevende på grunn av koronaen. Reiseoperatørene forsvant i hopetall. Med iherdig innsats i et særdeles tøft år endte annonseinntektene rundt budsjett. Totalt ble det solgt annonser for 15,8 millioner kroner, men vi nådde ikke den vedtatte annonseprosenten på 30. Salgsfabrikken har 25 prosent provisjon på sitt annonsesalg for Pensjonisten.

Annonsemarkedet svinger, og vi må være forberedt på hardt og krevende arbeid, ikke minst inn mot de store mediebyråene som plasserer annonser på vegne av sine annonsekunder. Det er satt i gang tiltak overfor mediebyråene for å vise fram den unike posisjonen og utbredelsen Pensjonisten har. Det vil fortsatt være fokus på dette i tiden framover.

HyperRedink (tidligere Redink) har også i 2020 hatt ansvaret for den grafiske utformingen av Pensjonisten, som trykkes hos Aller Tryk i Taastrup i Danmark. Bas (tidligere Netlife Dialog) har ansvaret for plastpakkingen, som utføres av Lundeby & Co på Herland i Østfold.

Pensjonisten distribueres av Posten Norge til medlemmene av Pensjonistforbundet, medlemmene av Fagforbundet, medlemmene i Postens Pensjonistforbund, Industri Energi og andre tilsluttede organisasjoner. Medlemsbladet har i tillegg 1216 abonnenter, og distribueres også til aviser, bransjer, organisasjoner, enkeltpersoner, departement, samarbeidspartnere og politikerne på Stortinget.

Det er kontinuerlig fokus på effektiv produksjon og tiltak som kan gi en god balanse mellom inntekter og utgifter for Pensjonisten. I 2020 produserte Pensjonisten totalt 1052 sider, fordelt på tre utgaver med 124 sider, fire utgaver med 116 sider og to utgaver med 108 sider. I 2019 var det åtte utgaver med totalt 896 sider.

3
Pensjon

Årets trygdeoppgjør skjedde digitalt. Her overbringer forbundsleder Jan Davidsen (t.h.) SAKO-organisasjonenes krav, med generalsekretær Harald O. Norman som bisitter. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Trygdeoppgjøret 2020

Trygdeoppgjøret ble i 2020 utsatt til 1. og 2. september, mens det normalt gjennomføres i mai måned. Årsaken var koronapandemien som også medførte at lønnsoppgjørene ble utsatt til høsten.

Normalt benyttes forventet lønnsvekst fra revidert nasjonalbudsjett når den årlige reguleringen i trygdeoppgjøret gjennomføres. Lønnsveksten i revidert nasjonalbudsjett var anslått til 1,5 prosent. Men som følge av utsettelsen av lønnsoppgjøret, og nye lønnsanslag på høsten på 1,7 prosent, ble det gjort et unntak fra reglene, slik at en lønnsvekst på 1,7 prosent ble brukt ved reguleringen i 2020. I tillegg ble det korrigert for et positivt avvik fra 2019 på 0,3 prosent. Dermed ble lønnsveksten som ble lagt til grunn 2 prosent. Resultatet av trygdeoppgjøret ble en årsvekst i pensjon på 1,2 prosent. På tidspunktet for trygdeoppgjøret var forventet prisvekst 1,4 prosent i 2019. Økningen som ble gitt med virkning fra 1. mai var kun 0,74 prosent for ordinær pensjon, og 0,92 prosent for minstepensjon. Det gikk dermed mot nok et år med tapt kjøpekraft som følge av at prisveksten var høyere enn økningen i pensjon. Pensjonistforbundet protesterte mot resultatet ved å nekte å signere protokollen i trygdeoppgjøret. Vi varslet umiddelbart at vi ville ta en runde med opposisjonspartiene på Stortinget for å søke støtte for endringer.

Krav til trygdeoppgjøret

Jan Davidsen la på vegne av Pensjonistforbundet, SAKO (Samarbeidskomiteen for pensjonist-organisasjoner) og SAFO (Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner) frem seks krav til regjeringen ved arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen. Det ble gjort på et digitalt møte 1. september 2020.

Oppsummert var de seks kravene følgende:

1. Krav om forhandlingsrett: Den automatiske underreguleringen på 0,75 prosent oppheves, og regulering av pensjon og uføretrygd skal være gjenstand for forhandlinger, med en ramme om lag på linje med lønnsveksten.
2. Særlige forhold: anslaget på lønnsveksten fra revidert nasjonalbudsjett er utdatert og må endres.
3. Midler til reformer som kommer eldre og uføre til gode.
4. Trygdeoppgjøret må legges frem som egen sak for Stortinget i vårsesjonen etter trygdedrøftingene, og tidligere budsjetteringspraksis må gjeninnføres.
5. Pensjonistforbundet krever plass i det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU).
6. Uføres alderspensjon må fortsatt skjermes mot levealdersjusteringen.

Resultat av trygdeoppgjøret

Regjeringen aksepterte vårt krav nr. 2 om å legge til grunn en oppdatert lønnsvekst på 1,7 prosent, og ikke 1,5 prosent som var anslaget fra revidert nasjonalbudsjett.

Grunnbeløpet økte med 1,5 prosent fra 1. mai, fra 99 858 til 101 351 kroner. Alderspensjon under utbetaling økte med 0,74 prosent med virkning fra 1. mai 2020. På årsbasis er veksten 1,2 prosent i 2020. Det er den årlige veksten i pensjon vi sammenligner med den årlige prisveksten for å beregne kjøpekraftsutviklingen.

Redusert kjøpekraft - for femte gang siste 6 år

Årsveksten i alderspensjon fra folketrygden var 1,2 prosent i 2020. I januar 2021 ble prisveksten for 2020 anslått til 1,3 prosent av Statistisk sentralbyrå (SSB), noe som betyr at pensjonistenes realvekst ble - 0,1 prosent i 2020. Dette var femte året av de seks siste årene at pensjonene ble regulert lavere enn prisveksten.

Etter det dårlige resultatet av trygdeoppgjøret i 2020 hadde Pensjonistforbundet møter med alle opposisjonspartiene på Stortinget og diskuterte utfordringene med pensjonsreguleringen og tilknyttede problemstillinger. På bakgrunn av dette fikk Pensjonistforbundet, SV og FrP laget en rekke forslag som ble fremmet som et representantforslag på Stortinget i november 2020. Les mer under «Historisk forslag om pensjonsforlik».

Eksempel på redusert kjøpekraft

En årlig pensjon på 250 000 kroner i 2019 steg med 1,2 prosent til 253 000 kroner i 2020. Prisveksten i 2020 var 1,3 prosent, og kjøpekraften ble dermed svekket. Vi beregner realveksten ved å multiplisere den opprinnelige årlige pensjonen fra 2019 med pensjonsveksten i 2020, og deler denne summen på prisveksten. 250 000 kroner x (1 + 1,2 prosent)/ (1 + 1,3 prosent) = 249 753 kroner. Kjøpekraften til denne pensjonen ble dermed redusert med 247 kroner i 2020, som følge av at reguleringen av pensjon var lavere enn prisveksten. Dette er ikke så mye i seg selv, men over perioden 2015 til 2020 har en gjennomsnittlig alderspensjon fra folketrygden blitt svekket med om lag 9 000 kroner, som følge av at pensjonsveksten har vært lavere enn prisveksten. Eventuelle endringer i skatt er ikke inkludert i dette regnestykket.

	Økning fra 1. mai		Nytt nivå fra 1. mai 20	Årsvekst
	Prosent	Kroner	Kroner	Prosent
Grunnbeløp	1,50	1493	101 351	2,01
Minstepensjon (enslig)	0,92	4 626	204 690	1,40*
Alderspensjon	0,74			1,2
Uføretrygd	1,50			2,01

*Minste pensjonsnivå for enslige ble økt med 4 000 kroner fra 1. september 2019, og dette får helårsvirkning i 2020. Inkludert denne økningen er den årlige veksten i minste pensjonsnivå for enslige 2,75 prosent i 2020, mens resultatet av trygdeoppgjøret isolert sett er en vekst på 1,4 prosent.

Internt møte for å diskutere regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år.
Noen møttes fysisk i Torggata, andre var med digitalt. (Foto: Trond Nedrebø)

Statsbudsjettet 2021

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene leverte ni krav til Statsbudsjettet 2021, hvorav to krav angikk pensjon. Vi krevde forhandlingsrett på regulering av pensjon og økt pensjon for enslige minstepensjonister. Vi sendte en ytterligere utdyping av kravene i mai 2020, hvor vi i tillegg til de opprinnelige kravene også inkluderte et krav om like rettigheter for alle arbeidstakere. Som følge av koronapandemien har flere eldre arbeidstakere blitt permittert, men man har ikke krav på dagpenger etter 67 år, og man har også svakere rettigheter til sykepenger enn yngre arbeidstakere. Vi krevde også at samordningsfellen i offentlig sektor må fjernes, slik at arbeidstakere som jobber utover 67 år ikke får redusert sin tjenestepensjon.

I det opprinnelige statsbudsjettet var ingen krav innfridd. Men etter regjeringens budsjettforhandlinger med FrP ble det enighet om å endre måten pensjonene reguleres på i 2021. Pensjonene skal reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, dog ikke høyere enn lønnsvekst. Denne endringen er anslått å koste 1,9 milliarder kroner i 2021. I tillegg ble det vedtatt at minste pensjonsnivå for enslige skal øke med 5 000 kroner per år, med virkning fra 1. juli 2021.

Av øvrige kampsaker for Pensjonistforbundet ble det gjennomslag for følgende: Egenandelstaket for helsetjenester ble redusert fra opprinnelig statsbudsjett til 2 460 kroner per år. Dette hadde en kostnad på 1,1 milliarder kroner. Det ble satt av 400 millioner kroner til å bekjempe ensomhet blant eldre. Her inngår blant annet økt aktivitetstilbud til beboere ved sykehjem, økte midler til besøksverter, aktivitetstiltak mot ensomhet og teknologi mot ensomhet.

Det ble satt av midler til 1000 flere sykehjems- og heldøgns omsorgsplasser, sammenlignet med opprinnelig statsbudsjett. Og det ble vedtatt 42 millioner kroner til to prøveprosjekter innen tannhelse for sykehjemsbeboere eller eldre som mottar hjemmesykepleie i Agder og på Romerike.

TT-ordningen, som er et transporttilbud for personer som ikke kan benytte ordinær kollektivtransport, ble styrket med 30 millioner kroner. Bostøtten for enslige blir økt, slik at man kan få opptil 3 830 kroner mer i året.

Pårørendealliansen, som er en organisasjon som samarbeider med Pensjonistforbundet og deler kontorlokaler med Pensjonistforbundets administrasjon, fikk bevilget 2 millioner kroner.

Våre øvrige krav til statsbudsjettet var: Styrket kommuneøkonomi, penger til bedre munnhelse og billigere tannbehandling for eldre, at Pensjonistforbundet får et nasjonalt ansvar for opplæring av eldrerådene, og et eget NAV-ombud. En digitaliseringsstrategi rettet mot eldre, med opplæring i digitale verktøy og velferdsteknologi. En god og trygg boligsituasjon i alderdommen, og styrket bostøtte. At eldre får tilbud om regelmessig fysisk aktivitet. Like rettigheter for alle arbeidstakere til sykepenger ved sykdom og dagpenger ved permittering, og oppheving av samordningsfellen. Økt innsats mot vold og overgrep mot eldre.

Andre aktiviteter

Evaluering av pensjonsreformen

12. juni 2020 oppnevnte regjeringen et utvalg som skal evaluere pensjonsreformen som ble innført fra 2011. Utvalget skal levere sin utredning innen 1. mars 2022. De skal vurdere pensjonssystemet og dets insentiver til arbeid. Vurdere forenklinger og «gjøre pensjonssystemet mer individorientert og uavhengig av sivilstatus». De skal vurdere den økonomiske og sosiale bærekraften av pensjonssystemet. Den økonomiske bærekraften innebærer kostnadene ved pensjonssystemet, mens sosial bærekraft dreier seg om at det også skal sikres gode nok pensjonsnivåer for alle. Utvalget skal se på aldersgrensene til øvrige ytelser i folketrygden og sammenhengen med alderspensjon. For eksempel sykepenger, arbeidsavklaringspenger, uføretrygd og dagpenger, som i dag hovedsakelig kun gis frem til 67 år. Utvalget skal utrede effekten av levealdersjusteringen for ulike grupper i samfunnet, herunder personer med uføretrygd ved overgang til alderspensjon. De skal vurdere konkrete løsninger som sikrer et rimelig forhold mellom alderspensjonsnivået for uføre og arbeidsføre. De skal se på regelverket for minsteytelsene, redegjøre for utviklingen i minstenivåer og vurdere levealdersjusteringen. Og sist, men ikke minst, skal de vurdere reguleringen av pensjoner under utbetaling og komme med alternative forslag til reguleringsregler, «som ikke svekker bærekraften i pensjonssystemet».

Utvalget er ledet av Kristin Skogen Lund, og består øvrig av 11 personer som er valgt av de ulike politiske partiene, samt fagpersoner. Det er også tilknyttet et råd hvor Pensjonistforbundet deltar, men med FFO, Akademikerne, LO, YS, Unio, NHO, Spekter, Virke, KS og Finans Norge. Representanter for ungdomspartiene inviteres også til å komme med innspill til utvalget. Ragnhild Nestaas Dahl deltar i rådet på vegne av Pensjonistforbundet, med Sindre Farstad som vararepresentant. Det var ett møte i rådet i løpet av 2020, og Pensjonistforbundet har også sendt inn skriftlig innspill til utvalget.

Historisk forslag om pensjonsforlik

Pensjonistforbundet utarbeidet i samarbeid med SV og FrP et forslag til et nytt pensjonsforlik høsten 2020. Etter flere år med elendige trygdeoppgjør ble vi enige om seks forslag som ble fremmet som representantforslag på Stortinget fra Siv Jensen (FrP), Audun Lysbakken (SV), Erlend Wiborg (FrP) og Solfrid Lerbrekk (SV). Forslagene vil blant annet sette en stopper for at pensjonistene får redusert kjøpekraft, og innebærer en plan for å heve minste pensjonsnivå opp til EUs fattigdomsgrense. Det ble sendt en invitasjon til de øvrige partiene på Stortinget om å bli med på et bredt forlik. Behandlingen av forslagene ble ikke ferdig i løpet av 2020, og skal etter planen behandles ferdig i Stortinget i løpet av februar 2021.

Kort oppsummering av forslaget:

1. Endre reguleringen av trygdeoppgjørene slik at gjennomsnitt av lønns- og prisvekst legges til grunn.
2. Opprette en plan for årlig opptrapping av minste pensjonsnivå opp mot EUs fattigdomsgrense.
3. Innføre forhandlingsrett for pensjonistenes organisasjoner i trygdeoppgjørene ved å legge til grunn at midler mellom beregnet gjennomsnitt av lønns- og prisvekst og lønnsveksten gis til forhandling de årene dette er et positivt beløp. Midlene skal prioriteres til heving av minste pensjonsnivå frem til målet i opptrappingsplanen for minstepensjonistene er nådd. Pensjonistforbundet/SAKO skal stå for forhandlingene på vegne av pensjonistenes organisasjoner.
4. Stortinget skal behandle regulering av pensjoner og pensjonisters inntektsforhold i vårsesjonen, og ikke høstsesjonen som i dag.

I desember innkalte SV, FrP og Pensjonistforbundet til pressekonferanse, for å presentere et felles forslag til pensjonsforlik, som partiene ville legge fram for Stortinget.

5. Stortinget ber regjeringen sørge for at Pensjonistforbundet får plass i TBU på vegne av pensjonistenes organisasjoner.
6. Stortinget ber regjeringen etablere kvartalsvise møter mellom pensjonistenes organisasjoner og regjeringen, der både pensjon og øvrige saker av interesse for pensjonistene kan løftes og drøftes.

Forslagene ble fremmet som en midlertid løsning frem til eventuelle endringer kommer på plass som følge av arbeidet til pensjonsutvalget som skal evaluere pensjonsreformen.

Fripoliser

Pensjonistforbundet har gjennom flere år arbeidet med forslag til endringer som kan gi en bedre utvikling for personer som har pensjon opptjent i fripoliser. Pensjonistforbundets konsulent og fripolise-ekspert Thorstein Øverland er sentral i dette arbeidet.

Arbeidet har gitt resultater – og i januar 2020 sendte Finansdepartementet ut et høringsnotat med endringsforslag i regelverket for garanterte pensjonsprodukter hvor fripoliser inngår, med sikte på å gi positive virkninger for kundene. Pensjonistforbundets rapport «Hvem får overskuddet fra fripolisemilliardene?» inngår

Forbundsleder Jan Davidsen sammen med SV-leder Audun Lysvakken og FrP-leder Siv Jensen.

som et av dokumentene som høringsinstansene bes ta stilling til. Pensjonistforbundet sendte inn høringssvar i april 2020.

Etter høringsrunden har det ikke skjedd noen videre utvikling. Saken lå ved utgangen av 2020 fremdeles til behandling i Finansdepartementet, og vi forventer at det i 2021 fremmes konkrete forslag på bakgrunn av prosessen som har vært gjennomført.

Samordningsfellen

Offentlig ansatte som jobber lenger enn til 67 år risikerer å få mindre og mindre tjenestepensjon desto lenger de jobber – noe vi kaller «samordningsfellen». I samarbeid med professor emeritus og redaktør av fagbladet Samfunn og økonomi, Bjarne Jensen, laget Ragnhild Dahl og Sindre Farstad fra Pensjonistforbundet en rapport om problematikken, som ble lansert på et seminar på Stortinget i regi av Senterpartiet og Pensjonistforbundet 14. januar 2020.

Et godt samarbeid med Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen i spissen, førte til at Senterpartiet fremmet et representantforslag i Stortinget om å oppheve samordningsfellen. Saken har skapt stort engasjement blant mange av de berørte pensjonistene, og det er blant annet skrevet en rekke avisinnlegg. Dessverre fikk ikke forslaget fra Senterpartiet flertall da det ble behandlet i Stortinget (Se forsidebildet).

Samtidig har det gått en rettslig prosess om samordningsfellen i Borgarting lagmannsrett, hvor Pensjonistforbundet gir saken økonomisk og faglig bistand. Saken gjelder blant annet om endringene i samordningsloven fra 2011 ble gitt med tilbakevirkende kraft, noe som strider mot grunnloven § 97. Det var Bjarne Jensen, som også var med å skrive rapporten om samordningsfellen, som gikk til sak mot staten, med bistand fra Christopher Hansteen og Ingrid K. Mogstad i advokatfirmaet Hjort. Saken er av prinsipiell karakter og vil ha betydning for mange tusen berørte, dersom Bjarne Jensen vinner frem. Rettsaken i Borgarting Lagmannsrett ble gjennomført over seks dager i oktober 2020.

26. november falt det dom i saken, og Jensen tapte dessverre. Lagmannsretten erkjenner at reglene har gitt Jensen et økonomisk tap som ikke ville funnet sted uten lovendringen fra 2011, men mente han kunne unngått tapet ved å ha innrettet seg annerledes.

En grundig rapport om samordningsfellen ble laget av Pensjonistforbundets Ragnhild Dahl og Sindre Farstad, i samarbeid med professor emeritus Bjarne Jensen (t.v.). (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Saken er imidlertid ikke avsluttet, da den ankes videre til Høyesterett. En beslutning om hvorvidt Høyesterett vil behandle saken videre er forventet i starten av mars 2021.

Engangsutbetaling til enslige minstepensjonister

På tampen av 2020 ble det enighet om å gi 4 000 kroner til enslige minstepensjonister, som en engangsutbetaling i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet for 2020. Pengene ble ikke utbetalt i 2020, men skal utbetales så fort det lar seg gjøre i 2021. Denne utbetalingen skiller seg fra andre økninger i minste pensjonsnivå som har vært varige økninger i den årlige satsen. Utbetalingen på 4 000 kroner er kun en engangsutbetaling.

Etter reguleringen av pensjon med virkning fra 1. mai 2020 er ensliges minste pensjonsnivå økt til 204 690 kroner. Det er politisk enighet om at minste pensjonsnivå for enslige skal øke med ytterligere 5 000 kroner per år fra 1. juli 2021. Det er positivt at minstepensjonen for enslige styrkes, og dette er i tråd med Pensjonistforbundets krav om et krafttak for dem som har minst. Vi jobber imidlertid videre for å øke satsene for enslige minstepensjonister, med et mål om å overstige EUs fattigdomsgrense i Norge, som i 2021 er anslått å være om lag 240 700 kroner i året for aleneboende personer.

Høringsuttalelser om pensjon

Tilpasning av ektefellepensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning til alderspensjon fra folketrygden opptjent etter nye regler

Forslaget fra departementet omfattet regler for beregning av ektefellepensjon fra offentlig tjenestepensjon fra fylte 67 år for anslagsvis 1 200 berørte personer. For årskullene 1954-1962 var det ikke regler for samordning av ektefellepensjon med alderspensjon fra folketrygden beregnet etter nytt regelverk. Det måtte derfor enten etableres nye samordningsregler eller alternative regler for beregning av ektefellepensjon fra 67 år. Forslaget fra regjeringen var å endre ektefellepensjonen i offentlig tjenestepensjon fra en bruttoordning til en nettoordning for personer som har opptjening av alderspensjon i folketrygden etter nytt regelverk. Det vil si å endre fra en ordning med samordning til en samordningsfri beregning. Pensjonistforbundet støttet regjeringens forslag om nettoberegnet

SP, SV og Rødt støttet Pensjonistforbundets sak og ville fjerne samordningsfellen. F.v. forbundsleder Jan Davidsen, Pensjonistforbundet, Per Olaf Lundteigen, SP, Bjørnar Moxnes, Rødt og Solfrid Lerbrekk, SV. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

ektefellepensjon forutsatt at overgangskullene 1954 -1962 får en sikringsordning som sikrer at pensjonsnivået ikke blir lavere enn beregningen av ektefellepensjon etter gamle regler.

Om regelverket for garanterte pensjonsprodukter

Finansdepartementet sendte ut forslag til regelverksendringer som i hovedsak har konsekvenser for fripoliser. Pensjonistforbundets rapport «Hvem får overskuddet fra fripolisemilliardene?» var et av høringsnotatene høringsinstansene skulle ta stilling til. Pensjonistforbundet ønsker løsninger for fripolisene som gir fripolisekundene en bedre avkastning og som kan sikre at realverdien av fripolisene opprettholdes. Vi kommenterte på de ulike regelverksendringene som foreslås, og har blant annet satt søkelys på at tilleggsavsetninger må utbetales på en slik måte at kundene vil motta pengene i løpet av forventet levetid.

Forskrifter mv. om egen pensjonskonto

I forbindelse med innføringen av «egen pensjonskonto» fra 1.1.2021 for ansatte i privat sektor med innskuddspensjon, sendte Finansdepartementet et utkast til forskrifter til lovregler om egen pensjonskonto. Pensjonistforbundet støtter langt på vei departementets ulike forslag i høringsnotatet, men med noen kommentarer. Vi understreket blant annet viktigheten av at arbeidstakeren får tilstrekkelig informasjon til å ta et veloverveid valg om å la seg overføre til ny pensjonskonto, og de eventuelle konsekvensene av å reservere seg eller velge selvvalgt pensjonsleverandør. Departementet viser til at arbeidstaker etter lovreglene om pensjonskonto skal få informasjon om sine valgmuligheter og mulighet til å sammenligne kostnader ved forvaltning hos henholdsvis leverandørene av pensjonskapitalbevis og arbeidsgivers leverandør, før arbeidstakeren tar valget om eventuelt å reservere seg.

Forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for offentlig AFP og alderspensjon fra tre lovfestede tjenestepensjonsordninger som følge av covid-19

Saken gjaldt en foreslått forlengelse av unntaksregler som sikrer at pensjonerte offentlig ansatte skal kunne bidra i offentlig helsetjeneste i forbindelse med covid-19, uten reduksjon i tjenestepensjon eller AFP. Vi støtter forslaget som i første omgang var en utvidelse av de midlertidige reglene frem til til 1. juli 2021, og understreket at en videre utvidelse bør vurderes dersom utviklingen i 2021 skulle tilsi det. Vi understreket også viktigheten av å endre samordningsreglene som kan gjøre at ansatte som jobber utover alderen hvor de har kompensert for levealdersjusteringen risikerer å få lavere tjenestepensjon desto lenger de jobber. Se også egen høring om dette nedenfor.

Unntak i samordningsberegning for inntekt som stammer fra tjeneste i forbindelse med covid-19

Pensjonistforbundet støttet departementets forslag, som vil hindre et samordningsmessig tap av tjenestepensjon for personer som bidrar under koronapandemien. Det ville vært sterkt urimelig om de som bidro under pandemien skulle fått lavere tjenestepensjon etter å ha bidratt under pandemien enn de hadde tidligere. Vi understreket at vi synes det er sterkt urimelig at ansatte i offentlig sektor, koronapandemi eller ei, får redusert sin tjenestepensjon som følge av samordningsreglene ved arbeid utover en spesifikk alder.

Høring om nedsettelse av inndrivingskostnader (inkassogebyrer og -salærer mv.)

Pensjonistforbundet støttet departementets forslag om en reduksjon av inndrivingskostnadene på inkasso krav da disse var uforholdsmessig høye og bidro til å forsterke økonomiske problemer for personer som allerede har en vanskelig økonomi. Pensjonistforbundet argumenterte imidlertid for at reduksjonen av salærene for de høyeste kravene var for lav. En mer fordelaktig løsning ville være å redusere samtlige salærer lik reduksjonen for de laveste kravene, altså med 50 prosent. Vi argumenterte videre for at forsinkelsesrenten må reduseres for ikke å forsterke den økonomiske krisen mange husholdninger og bedrifter nå står i på grunn av korona-pandemien. I tillegg påpekte vi at det er etisk svært problematisk at antall krav i forbindelse med innkreving av egenandelsbetalingen for helsetjenester øker. Vi fikk også frem at inkassogjelden øker mest blant gruppen 60 år og eldre, og at dette kunne skyldes at mange eldre har en stram økonomi og det er blitt vanligere å ha i pensjonisttilværelsen. I tillegg skaper digitaliseringen av betalingsløsninger utfordringer med å betale regninger for mange eldre.

2020 i tall

- Årsvekst pensjon fra folketrygden: 1,2 prosent
- Prisvekst (KPI): 1,3 prosent
- Realvekst: -0,1 prosent
- Antall alderspensjonister: 977 100 (per 30. september 2020)
- Hvorav antall minstepensjonister: 140 322
- Antall uføretrygdmottakere: 357 200 (per 30. september 2020)
- Grunnbeløp per 1. mai 2020: 101 351

4
Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet

Over 60 pensjonister feiret FNs internasjonale eldredag 1. oktober med middag i Egersund Arena. Arrangør var Egersund lokalforening. Fra venstre rundt kaffebordet: Helga Tønnessen, Elene Malene K. Olsen, Agnes Randen og Kaja Svanes. (Foto: Svenn Manum)

Eldres deltakelse i samfunnet

I et år der koronapandemien gjorde det vanskelig for alle å delta som før, var det ekstra vanskelig for eldre å delta i samfunnet på like vilkår som andre. Pensjonistforbundet bestilte derfor en undersøkelse av Sentio Research. Den viste at eldre hadde fått redusert livskvalitet på en rekke områder på grunn av pandemien. Halvparten av eldre over 70 år sa at de så mindre til venner og slektninger enn før. Nesten halvparten var redde for å benytte kollektivtrafikk. Mer enn en av tre gikk sjeldnere i matbutikken. En fjerdedel følte seg utrygge utenfor eget hjem. En av fem utsatte legebesøk. Og 14 prosent var blitt avhengige av å få hjelp til å handle mat, betale regninger o.l.

Eldre i media

Eldres synlighet i mediene er en av flere målestokker på deres deltakelse og inkludering i samfunnet. Pensjonistforbundet ga derfor Mynewsdesk i oppdrag å gå gjennom over 3000 artikler i 35 norske medier på tre utvalgte dager i 2019 og 2020. Deres funn bekrefter tidligere undersøkelser og er nedslående. Eldre er sjeldnere omtalt og brukes nesten ikke som kilder. Eldre (67+) utgjør kun 3 prosent av det totale antall kilder. Det påvirker både folks syn på eldre og eldres syn på seg selv, og det påvirker hvilke saker folk er opptatt av og hvilke politiske valg som foretas.

Tiltak mot ensomhet

I forbindelse med revidert budsjett i mai 2020, foreslo regjeringen å gi 400 millioner kroner til sårbare barn og unge som er påvirket av koronatiltakene. Pensjonistforbundet støttet dette, men gjorde i et brev til regjeringen oppmerksom på at eldre hadde tilsvarende behov. Under behandlingen av revidert budsjett i juni inngikk Frp og regjeringen en avtale om å sette av tilsvarende beløp til eldre.

Av disse var det satt av 149 millioner kroner til «aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet», som organisasjoner kunne søke på. Pensjonistforbundet søkte om i alt 77 millioner kroner fra landets 10 ulike fylkesmannsembeter, og ble tildelt nesten 27 millioner kroner. Disse vil bli benyttet i 2021. Det er opprettet styringsgruppe og prosjektgruppe for midlene fra fylkesmennene, og Grethe Fladmark er engasjert i midlertidig stilling som prosjektleder fra desember 2020.

Eldreråd

I 2019 kom det ny lov og forskrift om eldrerådenes virksomhet. Det medførte et økt behov for opplæring av eldrerådsmedlemmer, eldrerådssekretærer, øvrige folkevalgte og ansatte i kommunene. Dessverre var det mange kommuner som ikke prioriterte opplæring av eldrerådene. Pensjonistforbundet planla derfor eldrerådskurs på fem ulike steder i landet i løpet av 2020. Kursene skulle gå over 2 dager, arrangeres 2-4 ganger på hvert sted og ha inntil 30 deltakere hver gang.

Pandemien medførte at kursene ikke kunne gjennomføres som planlagt. Derfor ble det iverksatt en rekke kompenserende tiltak, bl.a. en gratis telefontjeneste der erfarne eldrerådsmedlemmer svarer på spørsmål og gir råd, et webinar om eldrerådsarbeid, en egen side for eldreråd på Pensjonistforbundets hjemmesider og et faktaark om eldreråd. Samtidig ble det tatt flere initiativ overfor KS om et mulig samarbeid om fysiske og digitale kurs i 2021, med oppstart i Rogaland i februar.

I 2020 etablerte Pensjonistforbundet en database og samlet inn over et tusen individuelle epostadresser til eldrerådsmedlemmer og-sekretærer. Det gjør at vi kan samarbeide tettere og kommunisere bedre med eldrerådene. I året som gikk var dette ekstra viktig å styrke rådene sitt arbeid. En undersøkelse av Sentio Research på oppdrag fra Pensjonistforbundet, viste at kun 18 prosent av eldrerådene var tatt med på råd i forbindelse med pandemien. Det mente vi var i strid

Det var god stemning på Hermansenteret i Mjøndalen, da Pensjonistforbundet Buskerud spanderte middag og underholdning på eldre som kom for å spise middag. Det var 80 gjester innom senteret i løpet av dagen og alle koste seg med god mat, underholdning og sosialt samvær. Midlene kom fra Fylkesmannen i Oslo og Viken og var en hyggelig overraskelse i denne spesielle førjulstiden. (Foto: Gro Renstrøm Moen)

med lov og forskrift fordi eldre er en særskilt utsatt gruppe og berørt part under pandemien. Vi skrev derfor brev til både regjeringen og KS om dette. I tillegg har vi skrevet en rekke brev til rådene om deres rettigheter, gitt eksempler på saker de bør involvere seg i og informert om Pensjonistforbundets politiske virksomhet.

Deltakelse i folkevalgte organer

Kommune- og fylkestingsvalget i september 2019 medførte ingen betydelig økning i antall eldre i folkevalgte organer. Pensjonistforbundet er opptatt av hvorfor eldre ikke er bedre representert. I forbindelse med en ansatts masteroppgave, ble derfor ble fem eldre og erfarne kommunestyrerepresentanter dybdeintervjuet om årsaker til hvorfor de selv ga seg. Undersøkelsen viste at eldres frafall i større grad skyldes egne frivillige valg, enn at de blir skjøvet ut av politikken.

Bostøttealliansen

Bostøttealliansen med sine 22 medlemsorganisasjoner gikk inn i sitt andre år og har hatt fremdrift i sine mål. Alliansen ble opprettet i 2019 på initiativ fra Pensjonistforbundet, og har som mål å arbeide for å bedre bostøtten for de som trenger den.

I april mottok Bostøttealliansen prosjekttilskudd fra Husbanken, og analysebyrået Menon Economics ble engasjert til å gjøre en utredning av bostøtten. Samtlige organisasjoner ble involvert i utredningsarbeidet, og i oktober ble rapporten «Utredning av bostøtten med fokus på effekter for brukerne» lansert. Resultatene fra utredningen ble brukt blant annet i arbeidet rundt statsbudsjettforslaget for 2021, hvor Bostøttealliansen leverte eget innspill til kommunal og forvaltningskomiteen, samt deltok på muntlig høring digitalt.

Et viktig gjennomslag for Bostøttealliansen i 2020 var at regjeringen endelig nedsatte en ekspertgruppe som skal utrede bostøtten, hvor også brukerorganisasjonene skal tas med i arbeidet. Bostøttealliansen møtte i denne sammenheng kommunal- og forvaltningsminister Nikolai Astrup i et møte i desember.

I året som har gått har Bostøttealliansen hatt en rekke arbeidsmøter, samt at medlemsorganisasjonene har bidratt inn i arbeidet med utredningen. Arbeidet videreføres i det kommende året og Pensjonistforbundet vil fortsatt ha både talspersonsrolle og sekretærfunksjon for alliansen.

Pensjonistforbundets leder Jan Davidsen (t.h.) møtte generalsekretær i Huseierne Morten Andreas Meyer til felles webinar.

Undersøkelse om eldre og teknologi

Pensjonistforbundets samarbeid med Huseierne har fortsatt jevnt og trutt gjennom de siste årene, og 2020 ble det gjennomført nok en medlemsundersøkelse på tvers av organisasjonene. Denne gangen ble eldre blant annet spurt om sitt forhold til teknologi i boligen, og om motivasjonsfaktorer for å ta i bruk ny teknologi. Særlig interessant var kanskje funnet om at eldre ikke ønsker å ta i bruk ny teknologi dersom det ikke følger med opplæringsmuligheter eller gode bruksanvisninger.

Resultatene fra undersøkelsen er samlet i rapporten «Eldre og velferdsteknologi» og kan leses i sin helhet på Pensjonistforbundets nettsider. I forbindelse med lanseringen av rapporten ble det arrangert et større webinar som tok for seg problemstillinger knyttet til teknologi i hjemmet. Resultatene fra undersøkelsen ble kommentert av sentrale politikere fra helse- og omsorgskomiteen. I webinaret bidro i tillegg

Kristiansund Pensjonistforening inviterte til hyggelig førjulstreff i Kulturfabrikken i desember - og smittevernreglene ble selvsagt overholdt. (Foto: Bengt G. Eriksson)

Ipsos, som stod for arbeidet med undersøkelsen. Forbundsleder Jan Davidsen deltok i debatt med generalsekretær i Huseierne, Morten Andreas Meyer. Et viktig bidrag til denne debatten kom fra Jan Salve Torgersen, som er medlem av Pensjonistforbundet Sandnes. Torgersen deltok med både brukererfaringer og innspill, men også med en digital omvisning i egen bolig.

Undersøkelsen ble plukket opp av NRK, som laget et innslag om teknologi og eldre som ble sendt på Dagsrevyen. Her bidro tillitsvalgt og medlem Solveig Rostøl Bakken med viktige erfaringer.

Gode boliger for eldre i distriktene – mulighet eller utopi?

Et samarbeid mellom Pensjonistforbundet, Huseierne, Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL) og Aldersvennlig Norge ga opphav til et frokostwebinar som ble gjennomført i november. Webinaret tok opp problemstillinger som omhandlet ulike boformer og flyttetrender blant eldre, og en debatt som stilte spørsmål om hvordan man kan få til et bedre boligtilbud for eldre i distriktene.

Bolig- og tilgjengelighetssamarbeid

Pensjonistforbundet har fått en rekke invitasjoner til samarbeid om bolig- og tilgjengelighetspolitiske problemstillinger, samt tatt initiativ til

dette selv. Eksempelvis samarbeider Pensjonistforbundet med Aldersvennlig Norge, Huseierne, Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), De eldres spareklubber Norge (DES), FAFO, Norwegian Smart Care Cluster, og Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) om prosjektene TryggEst og Forum for Universell Utforming i regional og lokal kollektivtransport.

Råd for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet ved forbundsleder Jan Davidsen sitter i det regjeringsoppnevnte Råd for et aldersvennlig Norge, med generalsekretær Harald O. Norman som hans stedfortreder. Rådet ledes av Trude Drevland, og består ellers av representanter for KS, Oslo Met ved Nova, NHO, Frivillighet Norge, IKT Norge og Husbanken.

Arbeidet er forankret i regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn «Flere år – flere muligheter» og Meld. St. 15 (2017-2018) Leve hele livet. Helsedirektoratet er ansvarlig for gjennomføringen av programmet, som fra 2021 ivaretas av Senter for et aldersvennlig Norge i Ålesund.

Rådet skal bidra til gjennomføring av programmet ved å være en pådriver, gi retning og legitimitet til arbeidet, forankre arbeidet i sine ulike organisasjoner og invitere til partnerskap.

Rådet skal bidra til at utfordringer og løsninger for et aldersvennlig samfunn bygger på en forståelse på tvers av sektorer. Det skal involvere, inspirere og engasjere den eldre befolkning til selv å delta i planlegging og utforming av et aldersvennlig samfunn både lokalt og nasjonalt. Rådet skal være en utfordrende stemme i samfunnet og kunne ta opp utfordringer og aktuelle tema. Rådet har hatt fire møter i 2020.

Pårørendealliansen

Pårørendealliansen (PA) hadde ved utgangen av 2020 31 medlemsorganisasjoner med til sammen 750 000 personer tilknyttet, enten som medlemmer eller ansatte. PA gjennomførte sitt andre årsmøte i november 2020 og et nytt styre ble valgt, med styreleder Steinar Barstad fra Pensjonistforbundet. Organisasjonen har to ansatte.

PA har i løpet av året arbeidet for å vise pårørendes utfordringer, hvor mange ble særlig forsterket av Covid-19. Mange pårørende har opplevd å få mer å gjøre og mindre støtte, på grunn av aktiviteter som ble stoppet. Mange har også opplevd å bli utestengt fra institusjoner på grunn av smitteverntiltak. Dette har vært en stor utfordring som vi har gitt tilbakemelding om til Koronakommisjonen.

I desember 2020 la regjeringen frem sin Pårørendestrategi med handlingsplan. Denne er et utgangspunkt for det videre arbeidet med de felles utfordringer som pårørende har, uansett alder på pårørende og uansett hvem de er pårørende til. Den bekreftet at det er rundt 800 000 nordmenn som er i en pårørende-situasjon til noen, og at det arbeidet pårørende gjør til sammen utgjør 136 000 årsverk. Det er nesten 50% av all hjelp som landets syke og eldre får – og tydeliggjør hvor viktig det er med tiltak for å beholde denne omsorgen, ikke minst fordi vi vet at det ikke vil være nok fagfolk fremover.

Eldreminister

I forbindelse med at Frp gikk ut av regjeringen i januar 2020, forsvant posten som eldre- og folkehelseminister. Selv om den ikke helt hadde rukket å finne sin form ennå, bl.a. var posten uten eget departement og det var hele tre statsråder i løpet av det året den varte, så mente Pensjonistforbundet at det var synd den forsvant.

Eldreombud

Pensjonistforbundet har lenge kjempet for et nasjonalt eldreombud. I februar 2020 ble Bente Lund Jacobsen oppnevnt som landets første eldreombud. Hun er ansatt på åremål for en periode på seks år og tiltrådte 1. juli. Eldreombudet er et nasjonalt og uavhengig ombud med et mandat som omfatter alle samfunnsområder, etter modell av Barneombudet. Eldreombudet består av fire ansatte og er lokalisert i Ålesund, sammen med Senter for et aldersvennlig Norge. Pensjonistforbundet vil samarbeide med Eldreombudet for å fremme eldres interesser.

NAV-ombud

Høsten 2019 ble preget av nyheten om at mottakere av ytelser fra NAV var anmeldt, dømt og fengslet på feilaktig grunnlag. Relasjonen mellom yter og mottakerne av tjenestene er asymmetrisk. Mange føler avmakt overfor en stor og ressurssterk etat. Pensjonistforbundet har derfor i en årrekke kjempet for et uavhengig NAV-ombud. I en høring på Stortinget i mars

Nøtterøy Pensjonistforening skapte førjulshygge på Teie Torv i gråværet i desember, med sang og musikk, gløgg og pepperkaker. Her er orkesteret "Ankerdrammen" i sving. (Foto: Oddrun Paulsen)

2020, støttet derfor Pensjonistforbundet Frp-forslaget om å opprette et NAV-ombud. Stortinget støttet intensjon, men ikke forslaget slik det forelå. Derfor ba Stortinget presidentskapet om å endre mandatet for utvalget som utreder Stortingets kontrollfunksjoner, Harberg-utvalget, slik at utvalget også vurderer og kommer med forslag til etableringen av et Nav-ombud. Utvalgets forslag kommer i 2021.

Høringer:

- Høring om teknologinøytralisering i borettslag-, boligbyggelag og sameielovene
- Høring om åpning for hjemmel for nedleggelse av kommunale boligstiftelser.
- Høring om endringer i forskrift til avhendingslova (tryggere bolighandel)
- Statsbudsjettet 2021: Kommunal- og forvaltningskomiteen (egen uttalelse fra Bostøttealliansen)

5
Helse og omsorg

Det sentrale helse- og sosialutvalget

Helse- og sosialutvalget er sentralstyrets rådgivende utvalg i saker av helse- og sosialpolitisk karakter.

Medlemmer i det sentrale helse- og sosialutvalget for perioden 2018 – 2021

Faste medlemmer:

- Wenche Malmedal – leder (Trondheim)
- Sven Anders Haugtomt – nestleder (Hamar)
- Liv Arum (Oslo)
- Sigurd Sparr (Tromsø)
- Ragnhild M. Hagen – sentralstyret (Oslo)
- Mary Sørensen – Fagforbundet (Mo i Rana)
- Kjell Engebretsen – Fagforbundet (Drøbak)
- Sekretær: Anne Hanshus (ansatt)

Varamedlemmer:

- Gerd Eva Volden - Fagforbundet (Asker)
- Annie Irene Vika - Fagforbundet (Sundebru)

Helse- og sosialutvalget har etablert et arbeidsutvalg bestående av leder, nestleder og sekretær.

Møter i utvalget

Utvalget har i 2020 hatt fire møter; et fysisk møte og tre digitale møter (på Teams). I tillegg har AU hatt utstrakt kontakt, både på e-post og digitale møter gjennom hele året.

Saker i helse- og sosialutvalget

Utvalgets arbeid har i hovedsak tatt utgangspunkt i Aktivitetsplan for 2020, samt saker som har dukket opp underveis i året. Noen av hovedsakene har vært:

1. **Vold og overgrep mot eldre.**
   Helse- og sosialutvalget vil fortsette å sette vold og overgrep mot eldre på dagsorden gjennom hele landsmøteperioden. Det er laget et faktaark som er tilgjengelig for hele organisasjonen gjennom nettbutikken. Pensjonistforbundet har sendt ut pressemeldinger om temaet og også lagt det inn som krav til Statsbudsjett 2022. Utvalget v/leder har gjennom året skrevet kronikker og deltatt i radioprogram (NRK, P2). Temaet tas opp på dialogmøter med fylkeshelseutvalgene. Leder i helseutvalget samarbeider med Margrethe Gaassand (Pensjonistforbundets brukerrepresentant i TryggEst) om å lage et notat om behov for en ordning med voksenvernlov (jf Irland) og meldeplikt i saker der eldre utsettes for vold og overgrep.

2. **Spesialisthelsetjenesten.**
   Helse- og sosialutvalget har i 2020 hatt som mål å sette søkelys på spesialisthelsetjenesten. Den avlyste Helsekonferansen høsten 2020 skulle hatt det som gjennomgående tema.

   Innen dette området har vi blant annet hatt oppe følgende tema:
   - Nasjonal helse- og sykehusplan
   - Kontaktlegeordning
   - Dimensjonering av nye sykehus

   Utvalget (v/nestleder) har etablert et brukerforum for Pensjonistforbundets brukerrepresentanter i de regionale helseforetak, med tanke på erfarings- og informasjonsutveksling og å forankre Pensjonistforbundets brukerrepresentanter i organisasjonen.

3. **Enkeltvedtak i sykehjem.**
   Dette er oppfølging av en sak fra Pensjonistforbundets handlingsplan (og fra utvalgets aktivitetsplan for 2019). Leder av utvalget har skrevet en kronikk i Kommunal Rapport. Det er også laget et notat til sentralstyret om saken. Vi har fortsatt ingen eksempler å vise til fra kommuner som over tid har prøvd dette ut i sykehjem, saken videreføres derfor i 2021.

4. **"Robekliste"**
   Leder og nestleder har skrevet en artikkel i Kommunal Rapport om «Robekliste» for kommuner som bryter kvalitetsforskriftene i helse- og omsorgstjenestene. Ellers har ikke utvalget jobbet mer med denne saken. Det neste steg vil være å be om et møte med sentrale myndigheter og saken er derfor overtatt av ledelsen i Pensjonistforbundet.

Mot alle odds overlevde hjertesyke Anders Gustav Nøkland (89) da han fikk påvist koronavirus i mars 2020. Han hadde ikke de mest typiske symptomene, og ingen vet hvordan han ble smittet. (Foto: Marianne Otterdahl-Jensen)

5. **Meld. St. 15 (2017-2018) «Leve hele livet».**
   Målet til Pensjonistforbundet er å påvirke prosessene som skal gjennomføres i kommuner og fylkeskommuner slik at resultatet blir bedre livskvalitet for alle eldre. Leve hele livet var gjennomgående tema på Helsekonferansen i 2019 og er videreført som arbeidsområde også i 2020.
   - Medlem i utvalget, Ragnhild M. Hagen er brukerrepresentant i den nasjonale referansegruppen for Leve hele livet.
   - Helse- og sosialutvalget har hatt dette som et tema på de digitale dialogmøtene med fylkeshelseutvalgene i 2020 der vi har oppfordret fylkeshelseutvalgene til å aktivisere seg i reformarbeidet lokalt.

6. **Sosiale forhold knyttet til eldre.**
   Helse- og sosialutvalget har prøvd å skissere hva det betyr å være et helse- og sosialutvalg. Mange av sakene vi har jobbet med kan sies å være mest helsesaker, men en del saker er i grenseland. Vi har startet diskusjonen om hvilke saker vi bør se på og evt utrede innen sosialfeltet. Her ser vi at det raskt grenser opptil andre saksområder i Pensjonistforbundet; bolig, pensjon, deltakelse, aktivitet m.m. Denne diskusjonen videreføres i 2021 og målet er å få konkretisert hva som kan være helse- og sosialutvalgets unike bidrag til Pensjonistforbundets politikk innen sosialområdet.

Helsekonferansen 2020/ webinaret «Å leve med demens».

På grunn av koronasituasjonen ble den årlige helsekonferansen avlyst og erstattet med et webinar 21. oktober der helse- og sosialutvalget samarbeidet med Velferdsteknologiprosjektet. Tema for webinaret var «Å leve med demens». Både leder i utvalget og medlem Sigurd Sparr hadde innlegg på webinaret.

Digitale dialogmøter med fylkeshelseutvalgene.

Helse- og sosialutvalget hadde planer om å besøke alle fylkeshelseutvalgene i 2020. Grunnet koronapandemien har ikke dette vært mulig, og de fysiske møtene ble erstattet med dialogmøter på Teams. I perioden oktober-desember ble det gjennomført fem Teamsmøter (Agder, Buskerud, Oppland, Møre & Romsdal og Rogaland) à ca. to timers varighet. Fra det sentrale helse- og sosialutvalget deltok leder, nestleder og sekretær. Møtene ble vurdert som svært nyttige både for fylkeshelseutvalgene og for det sentrale helse- og sosialutvalget. Temaene som ble tatt opp var delvis initiert av oss, delvis av fylkeshelseutvalgene. Eksempel på tema som ble diskutert:

- Fylkeshelseutvalgenes rolle og arbeidsmåte. Samarbeid med fylkesforeningen, det sentrale helse- og sosialutvalget og andre fylkeshelseutvalg.
- Hvordan følge opp «Leve hele livet»?
- Etablering av helsekontakter i pensjonistforeningene.
- Vold mot eldre, hvordan kan fylkene og lokallagene jobbe med temaet?

Koronapandemien

Leder og nestleder har deltatt i arbeidsgruppe med ledelsen i Pensjonistforbundet, med jevnlige digitale møter i forbindelse med koronapandemien. Vi har opplevd å kunne gi nyttige innspill og bidrag og vi har erfart å bli lyttet til. Sammen med ledelsen i Pensjonistforbundet har vi vært med på å sette viktige saker på dagsorden gjennom hele året. Hele helse- og sosialutvalget har gjennomgått og diskutert rapporten «Den kommunale helse og omsorgstjenesten etter koronaen» av Steinar Barstad. Dette arbeidet videreføres i 2021, hvor vi vil konkretisere noen områder vi vil se nærmere på.

Høringer

Utvalget har også i år levert innspill til høringer, enten med bidrag fra enkeltmedlemmer eller diskusjoner i hele utvalget.

Eksempler på høringer som er behandlet:

- Innspill til ny demensplan 2025, 13.02.20
- Forslag til alternativ regulering av pasientforløp i spesialisthelsetjenesten, 3.04.20
- Sammenslåing av egenandelstak 1 og 2,19.05.20
- Forslag til godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse og omsorgstjenestene, 25.09.20
- Høring om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven – innføring av krav om at kommuner og helseforetak skal avtale hvordan de sammen skal planlegge og utvikle tjenester, 3.11.20
- St.meld. 24 Lindrende behandling og omsorg – vi skal alle dø en dag, men alle andre dager skal vi leve, 17.09.20
- Innspill til høringssvar vedr. prioritering av helsehjelp vedr. covid-19, 23.03.20
- Notat vedr. prioritering i forbindelse med Covid-19 sykehjem og hjemmebaserte tjenester, 15.04.20
- Midlertidige endringer i helseberedskapsloven (endringer for å avhjelpe konsekvenser av covid-19), datert 28.04.20

Leders vurdering av perioden

Pandemien har i stor grad preget arbeidet i helse- og sosialutvalget, både med tanke på arbeidsform og innhold i sakene. Vi har kun hatt ett fysisk møte, ellers har vi brukt Teams. Dette har for så vidt fungert bra, og vi vil kanskje for fremtiden også ha flere digitale møter, men det vil ikke kunne fullt ut erstatte fysiske møter. Det at vi måtte avlyse Helsekonferansen gjorde at vi måtte tenke nytt med hensyn til kontakten med fylkeshelseutvalgene. Vi ser at vi gjerne kan fortsette å ha digitale dialogmøter med det enkelte helseutvalg, ev. i regioner, men verdien av at alle møtes fysisk kan ikke kompenseres med digitale møter.

Utvalget, og da spesielt med leder og nestleder, har opplevd samarbeidet med ledelsen i Pensjonistforbundet som særdeles bra i denne perioden. Gjennom jevnlige møter har vi gjensidig kunnet ta opp saker av interesse, enten det har handlet om koronasituasjonen eller andre aktuelle saker. Denne praksisen ønsker vi skal fortsette også etter pandemien er over.

Både medlemmene og varamedlemmene i det sentrale helse- og sosialutvalget er særdeles dyktige og engasjerte og bidrar til høy aktivitet og god kvalitet på det arbeidet som utvalget gjør.

Deltagelse i råd og utvalg på helseområdet

- Kontaktforum for brukerne av helse- og omsorgstjenester (HOD) 2020–2022: **Ragnhild M. Hagen**
- Helsedirektoratets brukerråd 2020–2022: **Sven Anders Haugtomt**
- Brukerutvalg i Helse Sør-Øst 2020–2022: **Astri Myhrvang**
- Brukerutvalg Helse Nord 2018–2020: **Hedvig Hegna og Arne Vassbotn**
- Brukerutvalg Helse Vest 2018–2020: **Oddrun Rangnes**
- Brukerutvalg Sykehusapotekene HF 2018-2020: **Liv Arum**
- Brukerpanel Pasientreiser ANS/HF: **Anne Hanshus, vara Jacob Strand / Solfrid Fossberg**
- Ressurssenter for omsorgstjenester (RO): **Liv Thun**
- Leve hele livet – nasjonal referansegruppe i Helsedirektoratet: **Ragnhild M. Hagen**

Ansvarlig for oppfølging av Pensjonistforbundets brukerrepresentanter innenfor helseområdet er **Anne Hanshus.**

En trygg alderdom

Munn- og tannhelse for eldre

Utgifter som følge av sykdommer i kroppen blir dekket gjennom egenandelsordninger i Norge. Men dette gjelder dessverre ikke sykdommer i munnhulen eller tennene. Munnhelsen er viktig ikke bare for å kunne tygge og smile, men også for den generelle helsen og livskvaliteten. Pensjonistforbundet har fremmet krav til statsbudsjettet for 2021 om at utgifter til tannbehandling skal inngå i et egenandels-tak. Forbundet samarbeider også med Fagforbundet Ung og 26 andre organisasjoner om gratis tannbehandling for alle.

Fylkenes helseutvalg

Fylkenes helseutvalg er et rådgivende utvalg for fylkesforeningene. Flertallet av medlemmene har helsefaglig bakgrunn. Pensjonistforbundet har kontakt med fylkeshelseutvalgene om helse- og sosialpolitiske saker. Utvalgene i samarbeid med fylkesforeningene har gitt verdifulle innspill til Pensjonistforbundet både i ulike høringer og i saker som gjelder helse og sosiale forhold for eldre.

I 2020 var det 15 fylkeshelseutvalg. Seniorrådgiver Anne Hanshus er kontaktperson mellom fylkeshelseutvalgene og forbundet sentralt.

Det arrangeres årlige helsekonferanser for helseutvalgene. Men det ble ingen helsekonferanse i 2020 grunnet koronapandemien. Helsekonferansen ble erstattet av dialogmøter mellom det sentrale helse- og sosialutvalget og fylkenes helseutvalg. Dialogmøtene startet opp høsten 2020 og vil fortsette også i 2021.

Sterk og stødig

"Sterk og stødig" er et kunnskapsbasert treningstilbud som drives av frivillige instruktører som har fått opplæring av og får tett oppfølging av fysioterapeuter. Treningstilbudet har som mål å opprettholde funksjon og forebygge fall hos hjemmeboende eldre, ved å skape møteplasser for aktivitet, deltakelse og sosialt fellesskap. Pensjonistforbundet har inngått en samarbeidsavtale med NTNU om "Sterk og stødig"-treningsgrupper for perioden 2020-2021. Gjennom denne samarbeidsavtalen ønsker forbundet å bidra til at tiltaket blir iverksatt i Pensjonistforbundets pensjonistforeninger i tre pilotfylker; Agder, Møre og Romsdal, Østfold og i Orkland kommune.

Tilskudd fra Dam-stiftelsen

På grunn av mange restriksjoner når det gjelder mobilitet og nedstengning av ulike aktivitetstilbud, beveger mange eldre seg for lite utendørs. Dette kan føre til økt passivitet, ensomhet og sosial tilbaketrekning. For å motvirke en slik «negativ funksjonsutvikling» har Pensjonistforbundet søkt om tilskudd fra Dam-stiftelsen i pilotfylkene for «Sterk og stødig», og har fått innvilget tilskudd til seks av prosjektene.Prosjektene har som mål å bidra til aktivitetstilbud og forbygge ensomhet hos eldre. Prosjektene hadde oppstart i desember 2020 og prosjektperioden er 2021. Prosjektkoordinator Bengt Gustav Eriksson var invitert av statsministeren til et møte i november 2020 for å presentere prosjektet «Spreke seniorer i borettslag/sameier i Kristiansund kommune».

Sykehjemsdekning

Pensjonistforbundet kartla tilstanden og utviklingen i tilbudet av sykehjemsplasser og boliger med heldøgnsomsorg i Norge, både på regionalt og nasjonalt nivå.

Undersøkelsene våre viser at sykehjemsdekningen, målt som disponible plasser for andel av befolkningen 80 år og eldre, er på sitt laveste nivå i 2019, og har vært fallende siden 2014. Dette skyldes at befolkningen 80 år og eldre har økt, mens antall sykehjemsplasser har stått stille. Videre har vi funnet store forskjeller mellom kommunene, og at det er en klar sammenheng mellom størrelse på kommunene og tilbudet av sykehjemsplasser. Den beste dekningen finner vi i de minste og i de største kommunene, mens den svakeste dekningen er i de mellomstore. Videre finner vi at siden 2009 bor det stadig færre innbyggere som er 80 år og eldre på institusjon, både i absolutt antall og målt som andel av befolkningsgruppen. Når det kommer til antall personer 80 år og eldre som har opphold i bolig med heldøgnsomsorg, har det økt noe siden 2010, men holder seg nær konstant målt som andel av samme befolkningsgruppe.

Høringer

Helse og omsorgsdepartementet

1. Forslag til endring av forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi mm, 26.06.20
2. Forslag til rekvireringsrett for influensavaksine for farmasøyter, 3.08.20

Voss Pensjonistlag hadde en flott førjulsaksjon sammen med Voss Handel og Kontor, og delte ut blomster til ca. 2000 eldre. Her er styreleder Ågot Hime i gang med utdelingen i Velferdssentralen i Sosialbygget. (Foto: Andreas Brattåker Støyva, Avisa Hordaland)

Tromsø Pensjonistforening hadde stand i fem timer i Jekta Storsenter i Tromsø på FNs eldredag 1. oktober. Her er leder Ragna Kjær Monsen og Edith Kristiansen i prat med to interesserte pensjonister. (Foto: Anne-Mari Andersen)

6
Aktive eldre

Et aktivt år – tross alt

Året var fullbooket, over 400 kurs, foredrag og inspirasjonsmøter var planlagt. En stor konferanse skulle også arrangeres. Så kom koronaen – og alt måtte avlyses. Men 2020 ble likevel et aktivt år!

Morgendagens aktivitetssenter – ditt kurs og konferansesenter

Fram til 12. mars gjennomførte prosjektets dyktige, engasjerte foredragsholdere 60 kurs og foredrag for ca. 3000 eldre rundt omkring i landet. Da landet begynte nedstengningen hadde prosjektet planlagt over 400 kurs, foredrag og inspirasjonsmøter og en stor konferanse. Året var fullbooket. Vårens fysiske foredrag og konferanser ble selvsagt avlyst, men en periode høsten 2020 var smittenivået lavere, og vi kom oss ut og holdt 12 fysiske foredrag for 250 tilhørere.

I 2020 har prosjektgruppen bestått av prosjektleder Tone Bye, Mona Rhein, Arild Pedersen, Odd Bård Risvoll, Karstein Kristiansen, Kjell Rangnes, Hans Ekornholmen og Jan S. Torgersen.

Året har likevel vært prosjektets mest arbeidsomme og virksomme år. Utfordringene har stått i kø. Prosjektet har måttet tenke nytt og har utviklet seg i en helt ny retning i løpet av året. Vi snudde oss raskt rundt og lære oss å håndtere formidling via Teams, Zoom og andre digitale kanaler. I tillegg til arbeidet med å lære opp oss selv og landets eldre til å delta på denne arenaen har året vært preget av at veldig mange av landets utviklere, forskere, bedrifter og andre aktører på velferdsteknologifeltet har tatt kontakt med Pensjonistforbundet med et ønske om at vi skal bidra inn i deres arbeid. Pensjonistforbundet er fortsatt den eneste brukerorganisasjonen som er engasjert i dette feltet, noe som har medført en enorm stor interesse for vårt arbeid i 2020.

Etter at landet stengte ned skaffet prosjektet seg nye samarbeidspartnere, og startet arbeidet med å kurse eldre og andre interesserte på feltet via digitale plattformer. Vi har holdt 15 åpne webinarer med i alt ca. 4000 deltagere. To av webinarene har vært strømmet for noen tusen deltagere og et av de åpne foredragene til prosjektlederen oppnådde 1300 strømminger. Vi har også holdt over 20 lukkede kurs for ulike kommuner og eldreråd og deltatt på 14 ulike eksterne konferanser både innad og utenfor landet. I tillegg deltar prosjektets medlemmer i ulike forskninger, utprøvinger, brukerfora, innovasjonsprosjekter, og som rådgivere inn i ulike prosjekter. Flere av våre gode velferdsteknologiambassadører deltar også i ulike prosjekter og samarbeider godt med egne regioner, kommuner og eldreråd.

I 2020 har vi opplevd en stor etterspørsel etter vår opplæring fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten. De har hatt stor deltagelse på våre webinarer. En bivirkning av denne måten å gjennomføre kurs og foredrag på er at Pensjonistforbundet har blitt synliggjort som organisasjon hos andre enn kun de eldre selv. Våre prosjektdeltagere og ambassadører har i 2020 sørget for at velferdsteknologi er på vei til å bli en av Pensjonistforbundets merkevarer.

«Pensjonistforbundet blir involvert og er blitt den brukerstemmen eldre skal ha inn i ulike forsknings- , innovasjons- og utviklingsprosjekter på velferdsteknologifeltet».

Prosjektet har deltatt i tre podkaster – to opplæringspodkaster rettet mot fagarbeidere og en informasjonspodkast. Podkastene har hatt flere tusen tilhørere.

Prosjektgruppen har laget et informasjons- og arbeidshefte om velferdsteknologi. Dette heftet ligger på vår nettside og er tiltenkt landets eldreråd, men kan også brukes av andre aktører.

Våre fysiske kurs, webinarer og podkaster har nådd ut til eldrerådsrepresentanter, egne medlemmer, andre organisasjoner, frivillige, tillitsvalgte, pårørende, politikere, studenter, skoleelever og ansatte i kommunene. Vi har gjennomført kursene via våre egne foreninger, samarbeidende organisasjoner, eldrerådene, frivillighetssentralene, kommunene, aktivitetssentrene og andre møteplasser for eldre. Prosjektet har nå nådd de fleste av landets kommuner.

Pensjonistforbundet har også lært opp brukerrepresentanter i veldig mange av landets eldreråd. Vi har likevel en stor jobb å gjøre for å nå alle landets eldre med våre kurs og foredrag. I 2021 skal prosjektet derfor jobbe videre med å nå målet om å få en brukerrepresentant, en velferdsteknologiambassadør, i hver kommune. Prosjektet vil få en ekstra medarbeider som skal arbeide med dette i 2021.

Hele organisasjonen, både fylkesleddet og lokalforeningene i Pensjonistforbundet, har dratt lasset og vært med på å sikre at eldre i Norge har fått informasjon om velferdsteknologiens muligheter. Dette arbeidet har vært helt umulig å gjennomføre uten en bred dugnadsinnsats innad i organisasjonen. Prosjektet «Morgendagens aktivitetssenter – ditt kurs og kompetansesenter» viser tydelig hvilken slagkraft vi som organisasjon har når vi jobber godt sammen.

Kan digital opplæring motvirke ensomhet?

Pensjonistforbundet har vært aktiv del av Helsedirektoratets landsomfattende prosjekt «Utprøving av digitale verktøy mot ensomhet» i fem år. Hovedfokuset har vært nybegynneropplæring i nettbrett og smarttelefon, med mål om at lokalsamfunn selv skal etablere miljøer for digital opplæring, utvikling og vedlikehold av kompetanse.

Metoden i prosjektet er å benytte midlene på en slik måte at de skal være til hjelp og glede for flest mulig eldre i hele landet. All erfaring blir derfor delt med alle interesserte. Ulik type materiell blir produsert og delt på samme måte. Prosjektleder i Pensjonistforbundet er Unn Johansen.

Økonomi

Våren 2020 mottok prosjektet v/Pensjonistforbundet 1 500 000 kroner fra Helsedirektoratets tilskuddsordning. I tillegg mottok prosjektet 1 800 000 kroner av de ekstraordinære midlene som ble bevilget til bruk inn mot sårbare eldre høsten 2020.

Vi lærer av de unge

Året startet med opplæring på tvers av generasjonene ved hjelp av skoleungdom og lærere, og på tvers av generasjonene innad i familier. Mange arrangerte kurs med både pensjonister og yrkesaktive som kursholdere. Noen har hatt populære datakafeer og noen åpne dører for 1-til-1-opplæring. Og fordi velfungerende praktisk trening er avgjørende for læringen, deltok også en mengde hjelpere. Et stort antall eldre hadde nytte og glede av all opplæringen som ble blitt gitt rundt i landet i regi av prosjektet. Nye kursholdere ble knyttet til prosjektet og likeså noen nye kommuner og miljøer i tett samarbeid med lokalforeninger. I dette første kvartalet ble det også brukt mye tid til planlegging av ulik kursaktivitet. En aktivitet som det så viste seg at måtte avlyses samtidig – som kreativiteten ble utfordret på alle nivåer i prosjektet.

Det samme var tilfellet med foredraget «Informasjonssikkerhet». Noen foredrag ble avholdt, mange var ferdig planlagte og enda flere på planleggingsstadiet.

Nettbrett til utlån på sykehjem

Hvert av de 19 «gamle» fylkene hadde gjennom prosjektet mottatt fire nettbrett til bruk i opplæringsøyemed. Dette året ble det naturlig å spørre seg selv om ikke disse nettbrettene nå burde lånes bort til noen som trengte dem mer enn oss i prosjektet? Vi tenkte på eldre som bor på sykehjem og ikke kunne ta imot besøk av sine nære og kjære. Ved hjelp av teknisk kyndige og interesserte ansatte, ble det opprettet kontakt via sosiale medier mellom beboere på sykehjem og deres pårørende. Hovederfaringen i utrullingsfasen var at nettbrettene som ble levert til kommunene ikke ble benyttet fullt ut. De som derimot ble levert rett til nærmeste sykehjem, de ble i stor grad benyttet. Herfra fikk også Pensjonistforbundet noen fantastisk fine brukerhistorier.

«Smarttelefonen» – 22 600 700 - en hjelpetelefon for digitale spørsmål

Trenger du litt ekstra hjelp med smarttelefonen eller nettbrettet? På forsommeren ble «Smarttelefonen» – 22 600 700 – opprettet. Et gratis tilbud til dem som sliter med problemstillinger primært knyttet til smarttelefon eller nettbrett. Åpningstiden var først to dager i uken men ble utvidet til tre dager. De som betjener telefonen er profesjonelle, svært kompetente og dedikerte til arbeidet.

Men dessverre; her er det ledig kapasitet. Til tross for bred annonsering i hele landet, både innad i organisasjonen og utenfor, er det for få

som benytter telefontjenetesten. Gleden er at de som velger å benytte den gir strålende tilbakemeldinger. Arbeidet med å reklamere for telefonen fortsetter.

Pleksiglass - så enkelt kan det gjøres

En lokalforening tok lærdom av matvareforretningene som monterte pleksiglass. Et markert skille for å unngå smitte ved en-til-en-opplæring. Prosjektet har nå produsert 200 pleksiglass fordelt i 50 utsendte pakker. De kan stå på bordet ved hjelp av «egne ben», og de har Pensjonistforbundets logo. Med innholdet i denne pakken utfordres dermed kreativiteten nok en gang.

Nybegynneropplæring hjemme i stua

«... og vi møtes på Teams, en time tre dager på rad. Og du har kanskje en hjelper der hjemme?

Kursholder vil sende deg invitasjon til kurset på en e-post.

Og han vil kontakte deg over telefon i forkant av første kursdag.

Han vil gi deg all den hjelpen du trenger for å kunne delta i dette arrangementet.

Tusen takk for at du har lyst å delta! Og husk; her er det lave skuldre, ingen spørsmål er for dumme og takhøyden er stor. Vi gleder oss!»

På alle våre kurs er det viktig

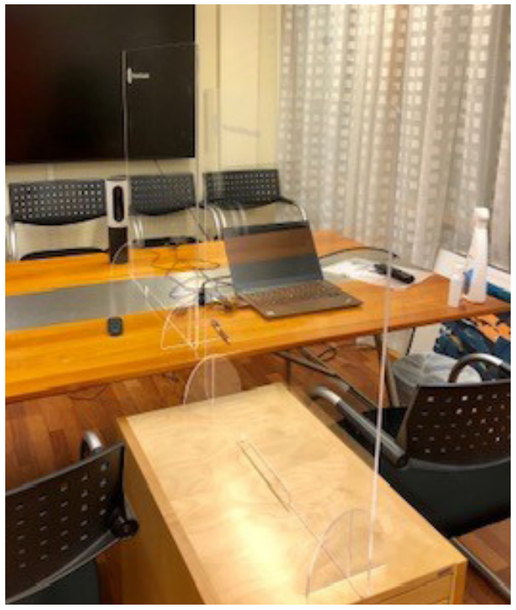
- å skape en god atmosfære for læring – god kontakt med deltakerne
- å sette av mye tid til øving – og til å hjelpe hver enkelt deltaker

Er det mulig å klare dette når vi møtes digitalt, og ikke i et klasserom?

All ære til de som turte å delta og bidro med sporty innstilling og godt humør. Terskelen for å delta på et slikt kurs viste seg å være betraktelig høyere enn å delta på et ordinært nybegynnerkurs. Det var arbeidskrevende for kursholder i forkant, men deltakerne signaliserte tilleggselementet; «Nå vet jeg hvordan jeg kan delta i Teams-arrangement!»

Nybegynneropplæring i liten gruppe

... og med kursholder på storskjerm via Teams. Seks møter og etterarbeid i lokalmiljøet. Det

Før jul ble det sendt ut 150 plexiglass til lokal- og fylkesforeninger over hele landet, til bruk under en-til-en-opplæring.

er heller ikke gitt alle kursholdere å trives med opplæring fra pc-en hjemme i stua, men prosjektet har nå testet dette ganske nøye ut, og samlet mye erfaring.

Informasjonssikkerhet

... et foredrag hjemme i stua via Teams-webinar. Deltakerantallet var begrenset fordi foredragsholder ønsket spørsmål og mulighet for samtale med deltakerne underveis. Erfaringen er også her at det kreves en del forarbeid. I tillegg kan det se ut som om deltakerne er litt mer uvillige til å stille spørsmål under et webinar enn under et fysisk foredrag.

Digital tillitsvalgtopplæring

Dersom de tillitsvalgte rundt om i landet hadde takket «ja» til digital opplæring, ville prosjektet fått enda bedre «drahjelp» til å arrangere digital opplæring av flere eldre. I tillegg kunne den praktiske delen av jobben som tillitsvalgt bli enklere. 11 fylker er derfor i gang med planlegging av digital tillitsvalgtopplæring ved god innsats fra fylkessekretærene. Og i disse 11 fylkene har samtlige lokalforeninger mottatt invitasjon om deltakelse.

Oppdatert og nyskrevet kursmateriale

Høstens nyskrevne kurshefte «Digital kommunikasjon» finnes på bokmål og nynorsk. Kursheftet «Digitalt kontor» er akkurat nå ferdigskrevet og vil også foreligge både på bokmål og nynorsk. Med materialet «Digitalt kontor» beveger vi oss i litt større grad også over til PC-opplæring.

Mange har ønsket informasjon om prosjektet

Enkeltpersoner har ringt inn for å etterlyse kurs. Måten det har vært mulig å hjelpe disse på, er at de har fått tilsendt vårt nyskrevne kursmateriale «Digital kommunikasjon», og de har fått informasjon og anmodning om å benytte «Smarttelefonen – 22 600 700.

Villige arrangører av digital opplæring har også kontaktet prosjektet gjennom året. Dette har blitt løst ved at vi har etablert god kontakt, og at de har fått tilsendt alle elementer som skal til for å holde digital opplæring når tiden igjen er moden for det.

Magasiner og annonser

Prosjektet har dette året blitt profilert grundig og allsidig gjennom medlemsbladet Pensjonisten. En stor takk til alle rundt i landet som bidro til at dette ble en suksess ved at de ble fotografert og lot seg intervjue om arbeidet de utfører. Prosjektet har også vært synlig gjennom diverse annonser – ikke minst i forbindelse med «Smarttelefonen» – Pensjonistforbundets hjelpetelefon for digitale spørsmål.

Generasjonssamarbeid på film

Helsedirektoratet ba dette året spesielt om korte illustrative filmer fra prosjektets arbeid. Det ble laget to filmer. I begge filmene er et lite inspirasjonshefte skrevet til ungdom - som gir det videre til en eldre person – et element. Nok en film var forberedt, men ble ikke gjennomført på grunn av den spesielle situasjonen i året som gikk.

Det er god stemning når lærevillige pensjonister på +Huset i Fredrikstad møter pedagogisk ungdom - som alle har valgfaget «En innsats for andre». Pensjonistforeningen i Fredrikstad har et langt og godt samarbeid med Borge ungdomsskole.

Filmen «Digitalt generasjonsmøte» finnes i fire versjoner. Den er blant annet oversatt til tegnspråk i en av versjonene. Dette er Pensjonistforbundets første oversettelse til tegnspråk.

– Som barnebarn har jeg mye digital kompetanse. Internett er fantastisk, og jeg vil gjerne vise deg! Derfor gir jeg deg i gave den tid det tar å bli trygg på bruk av nettbrett og/eller smarttelefon - sier Anette fra Stange til bestemor i filmen «Anette russejente og bestemor»

Digital opplæring i julegave

Det omtalte lille kursheftet ble lagt som vedlegg i medlemsbladet Pensjonistens julenummer. Det gikk dermed ut til mer enn 220 000 mottakere. Ideen var å skape smittefri digital opplæring innad i familien.

Parallelt ble det startet en kampanje på sosiale medier rettet mot ungdom mellom 13 og 24 år. Det lille kursheftet (på bokmål, nynorsk og nordsamisk), kalt gavekort i denne sammenhengen, og filmen «Anette og bestemor» ble viktige elementer på Facebook, Instagram, Snapchat og Youtube. På Facebook og Instagram nådde kampanjen ut til 55 745 ungdom, og den var aller mest populær blant gutter mellom 13 og 17 år. Filmen var vinneren. På Snapchat var det samme gruppe som viste størst interesse. På Youtube var det 13 371 ungdom som så 30 sekunder av filmen (som har en lengde på 1:47).

En stor takk

Vi sender en stor takk til ungdom som har gitt besteforeldre digital opplæring i julegave. Og til tillitsvalgte, aktive medlemmer, fylkessekretærer og andre som bidrar med sin kunnskap, pedagogiske innsikt og interesse inn i det viktige arbeidet med å heve eldres digitale kompetanse!

7
Tall

Pensjonistforbundet i tall

763 lokalforeninger

Ved utgangen av året var det 763 lokalforeninger i Pensjonistforbundet. Pensjonistforbundet er bygget opp rundt lokale foreninger som er tilsluttet forbundet sentralt. De fleste lokalforeninger er geografiske foreninger, mens noen er dannet i bedrifter og på arbeidsplasser, og noen har sitt utspring fra fagforeninger. Det kan være flere lokalforeninger innen en kommune. Alle foreninger er tilknyttet en fylkesforening.

Ca. 6 500 medlemmer ble i januar overført fra direktemedlemsskap til lokalforeningsmedlemsskap. Medlemmer i en lokalforening får vanligvis tilbud om diverse aktiviteter, som for eksempel møter med faglig og sosialt innhold, reiser og utflukter o.l. I år har aktivitetene dessverre blitt svært begrenset.

Kollektive medlemmer

Kollektive medlemmer har betalt den sentrale delen av kontingenten via sin kontingent til den kollektivt tilmeldte organisasjonen. Den kollektivt tilmeldte organisasjonen sørger for at den sentrale kontingenten til Pensjonistforbundet betales. Dersom et kollektivt tilmeldt medlem ønsker å melde seg inn i en lokalforening, skal vedkommende betale den lokale- og fylkesvise kontingenten.

Følgende ni forbund er kollektivt tilmeldt Pensjonistforbundet;
Fagforbundet, Industri Energi, Postens Pensjonistforbund, Yrkestrafikkforbundet (YTF), Seniorforum Norsk Fysioterapiforbund (NFF), Mesta Pensjonistforening, *Avdelingspensjonistenes forening av Norges Bank (APF), Statens Vegvesen Pensjonistforbund og Kystverkets Pensjonistforbund.

Medlemstall

Fagforbundet	116 577
Industri Energi	11 796
Postens Pensjonistforbund	1 629
Statens Vegvesen	2 747
Yrkestrafikkforbundet (YTF)	1 362
Mesta Pensjonistforening	196
Norsk Fysioterapiforbund	653
APF (Norges Bank)	159
Kystverkets Pensjonistforening	124
Sum kollektive medlemmer	**135 216**
Sum enkeltmedlemmer	**105 356**
Totalt antall medlemmer	**240 572**

Nye lokalforeninger i 2020

- Langesund pensjonistforening
- Narvik og Omegn pensjonistforening
- Pensjonistforbundet GOL
- Pensjonistforbundet Osterøy
- Elnesvågen pensjonistforening
- Mandal pensjonistforening
- Hidra pensjonistforening

Utmeldte foreninger i 2020

- Tirsdagsklubben
- DNB Liv seniorgruppe
- Troms fylkeskommmunale Pensjonistforening
- Nito Rogaland Pensjonistgruppe
- Berlevåg Pensjonistforening
- Jernbanepensjonistene i Trondheim
- Sør-Malangen Pensjonistforening
- Valnesfjord Pensjonistforening
- Nordstrand Pensjonistforening
- Tine Fellesmeieriet Pensjonistforening
- Venner i Vest
- Sandsvær Pensjonistforening
- Asker 60+

Medlemsfordeler

Det jobbes aktivt med å utvikle Pensjonistforbundets medlemsfordeler, som alle medlemmer kan benytte seg av. Medlemsfordelene blir annonsert i medlemsbladet Pensjonisten og på våre nettsider.

- Avtale med **Solgården** i Spania. Våre medlemmer får reiser til redusert pris og slipper å betale enkeltromstillegg.
- Dag Aasbø travel, med cruise og reiser innenlands og utenlands.
- **Apollo**, 500 kr i rabatt per person ved bestilling av pakkereise med charterfly senest 30 dager før avreise. Rabatten gjelder samtlige personer på samme reisebestilling utført av det registrerte medlemmet.
- Avtale med **Travelmaker** som leverer skreddersydde turer.
- Avtale med **Boreal** om reiser med Hurtigruten til medlemspris.
- Avtale med **Scandic Hotels**.
- Avtale med **Toyota og Lexus** som gir 6 prosent ved kjøp av ny bil. Det ligger også en god finansieringsavtale på lån til bil, med 0,5 % i rabatt på TFS standardrente og en rabatt på 1000 kroner på etableringsgebyret.
- Fri service i fem år ved kjøp av BMW eller Mini hos **Bavaria**. (gjelder ikke BMWi3)
- **Advokatfelleskapet Kolbotn** gir rabatt på juridisk bistand og gratis 30 minutters samtale.
- Kjøp av hjertestarter hos **Trygg partner AS**.
- Avtale med **Sport 1 Risør** om rabatt på kjøp av el-sykkel
- Avtale med **Duka PC** hvor du får 2 måneders gratis duka pc-abonnement
- Avtale med **Pingvin Klima AS** på General Aircondition & Varmepumper
- Avtale med **ContinYou** på Helseklokken GO, avslag på 890 kr.
- Avtale med Mesterfarge
- Avtale med **Fasadeprodukter**, 30% rabatt på hele produktspekteret av sol- og innsynskjerming og garasjeprodukter
- Strømavtale med **Ishavskraft**, medlemmer får seniorstrømavtale.
- **Avtale med hjelpemiddelpartner.** Medlemmer får 15% rabatt når de handler i velferdsbutikken.no.

Advokatfelleskapet Kolbotn gir rabatt på juridisk bistand og gratis 30 minutters samtale. (Foto: Johnny Syversen)

Pensjonistforbundet

Sentralstyret 31.12.2020

OSLO 11.2.2021

Jan Davidsen
leder

Nils-Edvard Olsen
nestleder

Ragnhild M Hagen
nestleder

Bjørg Hageløkken
medlem

Inger Marie Stokker
medlem

Helga Hjetland
medlem

Tørres Sande
medlem

Else Ormaasen
medlem

Mellvin Steinsvoll
medlem

Harald Olimb Norman
generalsekretær

Pensjonistforbundet
Torggata 15
0180 Oslo

Postadresse
Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Tlf: 22 34 87 70
E-post: pf@pensjonistforbundet.no

www.pensjonistforbundet.no
www.facebook.com/pensjonistforbundet

